

Lex Lane:

NEMA

NADE ZA LONGA

Lex Lane

NEMA NADE ZA LONGA

VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA

Glavni i odgovorni urednik Milivoj Pašiček
Izdavač: NIŠPRO VJESNIK (v. d. predsjednika
Poslovnog odbora Vjekoslav Koprivnjak) –
OOUR Informativno-revijalna izdanja (v. d.
direktora Božidar Radman)
Predsjedavajući Savjeta: dr Ivan Krtalić
Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Za-
greb, Avenija bratstva i jedinstva 4
Telefoni: 041/526-099, 515-555 i 519-555
Telex: 21 121 YU VSK
Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.),
Marija Jurela (urednik), Pavle Lugarić (zamjenik gl.
i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Biserka Pupavac
(pomoćnik gl. i odg. urednika)
Tisak: NIŠPRO »Vjesnik«, OOUR Novinska rotaci-
ja i OOUR TM

Urednik: Ana Hrastović
Grafički urednik: Ivica Bartolić
Tehnički suradnik: Branka Ožegić

Lex Lane: Nem nade za Longa
Naslov originala: Keine Chance für Larry Long
Copyright: VPA
Recenzija Rudolf Sremec
Prijevod: Ivanka Suzak

Laso 727 izlazi 18. 9. 1987.
u nakladi od 66.750 primjeraka

I

U salunu su svi utihnuli. Čak je i posljednja ispičutura shvatila da se nešto sprema. Ljudi koji su stajali za tezgom uzmakli su nekoliko koraka da se sklone s vatrene linije. Sljedeći gost u zadimljenom prostoru saluna trebala je biti smrt. Ona će se sresti s jednim od dvojice ljudi koji su stajali jedan nasuprot drugome i odmjeravali se ledenim pogledima. Svi su u salunu znali da samo jedan od ove dvojice može otići živ s tog mjesta. Oni su mogli svakog trenutka početi sipati smrtonosno olovo. Sad je bilo samo pitanje koji će od one dvojice biti brži.

Jedan od njih zvao se Larry Long i bio je predradnik Leiter-B-ranča. Ranč je pripadao Mortimeru Braggu o kojem se pričalo da su mu šake čvršće od kovačkog bata. Ali kad je trebalo potegnuti kolt što je moguće brže, bio je poznat po brzini.

Drugi je bio ono što se naziva najprljavijim revolverašem. Bez obzira na to što ga nisu mogli nazvati nekim pravim buskaderom, bilo je očito da brzo poteže. Osim

toga, obojica su imali dugogodišnje iskustvo.

Za mnoge je ljude u salunu predradnik ranča Leiter-B već sad bio mrtav čovjek. Razmišljali su još samo o tome kako će njegov gazda prihvatiti da mu tako sjajan momak bude tako lako ustrijeljen.

Protivnik Larryja Longa bio je sjena najlošijega Braggova susjeda. Rijetko su se ta dva čovjeka mogla vidjeti odvojena. Ovaj put je, čini se, bilo baš tako. Možda se njegov gazda Ray Oakland zabavljao na nekom drugom mjestu. Tu u El Pasu bilo je za to dovoljno mogućnosti.

— Pa, kojote? — pitao je glasno revolveraš. — Zar ti nisam obećao da ćeš pri našem sljedećem susretu biti bačen na smetište?

— Zar? — zapitao je Larry bez ubzuđenja. — Ti si, Cannassy, ipak samo pseto s velikom gubicom, kao uostalom mnogi u ovoj okolini.

Lice revolveraša poprimilo je boju prezrele rajčice. Odmaknuo se od tezge, a ruke su mu visile kao pandže nad dršcima koltova.

— Nema nade za Larryja

Logana — prešaputao je netko iz pozadine.

U tišini je to bilo dovoljno jasno za sve prisutne.

— Kladim se u stotinu dolara na Larryja — promrm-ljao je netko, očigledno simpatizer predradnika.

Za razliku od Larryja Longa, nije izgledalo da Stuff Canassy ovdje ima prijatelja.

Ipak je tu bilo nekoliko ljudi koji bi za nekoliko dolara bili u stanju srediti i vlastitu baku. Jedino što su znali bilo je da Canassyjev šef za svaku učinjenu uslugu dobro plaća. Ali tu u salunu bili su ipak u tolikoj manjini da bi jednostavno bilo ravno samoubojstvu kad bi pokušali na bilo koji način pomoći Stuffu Canassiju.

Larry Long je i bez toga imao vrlo male izgleda protiv Stuffa Canassyja.

Svatko se trudio da promatra ruke tih brzih ljudi kad bi samo i dotakle drške pištolja, pa čak je i to bilo nemoguće. Te su ruke leb-djele negdje tik iznad drža-ka, a sad su već bile čvrsto stisnute oko njih. Gledali su i Larryja kojemu nisu davali nikakvih izgleda. Sad im je bilo jasno: Stuff Canassy gledao je u otvor Larryjeve cijevi. To se dogodilo u djeli-ću sekunde, kad su ruke re-volveraša posegle za drškom. Sad su svi vidjeli ono što nitko nije mogao ni slutiti: dno Larryjevih korica

nije bilo zatvoreno. Bila je to, dakle, borba bez ikakvih prednosti za jednoga ili drugog borca, a Larry je za samo neznatan djelić sekunde bio brži, što je za neke ljude moglo značiti život ili smrt.

Svi su se čudili zašto nije pucao. Najviše se čudio, dakako, Canassy. Zurio je kao oduzet u mali crni otvor iz kojeg je svake sekunde mogao očekivati plamen i prasak.

A osjećao se tako nadmoćnim...

— Okini već jednom, čov-ječe! — izazivao je bijesno protivnika.

— A zašto bih? — pitao je Larry Long sumnjičavo. Ja nisam ta vrsta ubojica. Po-tegni oružje, ali nemoj da pogriješiš i da ga podigneš. Onda si sasvim sigurno slje-dećeg trena mrtav. Dakle...

Canassy je bio tako opre-zan kao nikad dotad. Samo je palcem i kažiprstom pri-mio držak. To je bilo dovolj-no. Canassy je u ruci držao ubojito oružje.

— Pusti ga da padne! — naredi mu Larry Long rav-nodušno.

Kad je oružje revolveraša palo i odjeknulo na podu, Larry je skinuo ruku s oru-žja.

— Sad možeš ići, ubojice — rekao je opušteno.

Bilo je jasno da više ne že-li vrijeđati Canassyja. Sa-svim je dovoljno pred cijelim skupom spustio tog čovjeka

na visinu, koja je s obzirom na njegovu razmetljivost, bila vrlo neznatna.

Ipak je Larry bio svjestan da to Stuff Canassy nikad neće zaboraviti.

Stuff je izjurio.

— 0 —

I Larry Long je ubrzo izašao iz saluna, ali tek pošto je oružje svojeg protivnika bacio u slivnik dovoljno duboko. Nitko, dakako, ne bi sprečavao Canassyja da ga pokuša ponovo izvaditi, ako bi to baš želio.

Ipak se dogodilo drukčije!

Jedan od kaubojja s ranča »Oakland« pojavio se u salunu. Ponašao se tako kao da od prevelike snage ne može hodati. Ostao je stajati sučelice barmenu.

— Daj mi Canassyjevo željezo, trovaču — zatražio je razmetljivim tonom.

Pri tom se podbočio i trudio se da izgleda drzak i paklenski tvrd, a ipak opušten. Kao da je za njega malenkost da svojim riječima, zatreba li, doda potreban vizualni dojam.

Sigurno je bio još premlad, a nije dovoljno pozna-
vao ni barmena u tom salunu, jer se s njime tako nije moglo izlaziti na kraj.

Drugi su to znali, pa su zadržali dah čekajući reakciju.

— Svakako, momče — odvratio je čovjek smiješeći se i posegnuo pod tezgju. Ali nije izvadio Cannassyjev kolt

nego sjajnu staru grinericu sa skraćenom cijevi.

— Prah za tamanjenje Indijanaca, momče — objasnio je momku. — Canassyjevo oružje nalazi se u slivniku. Izvadi ga! Samo brzo...!

— Zar da ja zagrabim ovdje unutra? — zakreštao je kauboj. — Nikad!

Tada je barmen, smrtno ozbiljna a ipak cinična lica, počeo zapinjati svoju sačmaricu. Još se nije začulo ni škljocanje, a momak je već obje ruke zavukao u kanal.

Bio je to prilično dubok kanal, a zna se da koltovi ne plivaju. Kauboj je ruke imao u vodi već gotovo do lakata kad je napipao oba »topa«, izvukao ih i išuljao se iz saluna kao pokisao pas. Zaglušni smijeh kojim su ga ispratili bio je za njega teži nego pljuske ili udarci bičem.

U salunu samo jedan jedini čovjek nije sudjelovao u općem smijehu. Bio je to, začudo, baš onaj momak koji je sve to zakuhao: barmen.

Predobro je pozna-
vao mlade usijane glave. Znao je da će ludi momak opet pokušati sa sebe sprati nanese-
nu ljagu. To se po ustaljenom kodeksu časti u ovoj zemlji moglo oprati samo krvlju. Zakon ovamo, pravo onamo, ovdje vrijede samo stara nepisana pravila i zakoni. Isto tako, ovdje nikom živom nije padalo na um da recimo konjokradicu izvede pred suca. Takve su propali-

ce završavale sa čvrstim užetom oko vrata na prvom prikladnom stablu, a u nuždi je za to mogla poslužiti i nadstrešnica.

Čak ni nekom šerifskom zvjezdonoscu ne bi palo na um da bilo što poduzme.

Barmenu je bilo žao momka, svakog momka koji je tako nešto pokušavao. Odakle bi nesretnik znao da za protivnika ima planinskog lava? Barmen, naime, nije bio bilo tko. U svoje vrijeme, koje i nije bilo tako davno, njegovo se ime nalazilo na popisu najvećih revolveraša u širokom prostoru. No počeo je veliki bratoubilački rat i sve se izmijenilo. Mnogi su poginuli, nekima je život ugrožen samo djelomično, teškim ranjavanjem, gubitkom pojedinih dijelova tijela, a njemu su odsjekli desnu nogu iznad koljena, jer je ostatak bio raskomadana topovskom granatom. Naučio je hodati svojom drvenom nogom tako da se jedva moglo zapaziti da nije njegova jer se iza tezge kretao vrlo spretno. Rijetko je tko, osim jednog čovjeka, znao da se ispod njegove bijele pregače nalazi opasač s pištoljem jer ga je pregača vrlo dobro skrivala. Momak bi možda bio i prije mrtav nego što je uopće i počeo doista živjeti.

Nije se moglo ni sanjati da će baš Larry Logan spriječiti takav tok događaja.

On je, doduše, otišao iz saluna nešto prije, ali ostao je vani kraj pokretnih vrata kako bi, oslonivši se na zid, smotao cigaretu. Tako je čuo sve što se unutra zbivalo. Kad je izišao mladić, kojeg je zaista trebalo žaliti, prepoznao ga je! Budući da je još u rukama držao Canassyjevo oružje, povjerovao je da je nepobjediv. Lica iskrivljena od mržnje uperio je oružje u Larryja. Ovaj se pak samo nacerio i ležerno odgurnuo oružje u stranu.

— Momče, moraš naučiti još svu silu stvari — rekao je zaista podrugljivo, ali i blago.

Momak je okrenuo bubanj i pritisnuo okidače oba revolvera. Čulo se samo klik. Larry Long opalio je momku takvu zaušnicu da mu je gotovo odletjela glava. Ne baš nježno strovalio se na stube, što mu očito nije osobito gođilo.

— Hej... sveti dime... — s mukom je prostenjao. — E, pa to je dan...

— Točno, momče — složio se Larry. — Dapače, vrlo poučan ako pokušaš iskoristiti stečeno iskustvo. Budeš li imao sreće, čak ćeš jednom ispravno shvatiti stvari. I još nešto: ne izazivaj više barmena, shvaćaš? On cilja i puca brže od tebe i brže nego ti to uopće možeš i zamisliti. Ime mu je Butch Ferris. Jesi li upamtio i shvatio?

Možda ti je i tata o njemu već pričao.

— Tata... tata nije — promucio je momak. — Ali djed, mislim, moj djed...

— Možda je to točno — promrmlja Larry kratko i okrenuo se da krene. — Kolt, koji izvučeš iz vode, možeš u najboljem slučaju upotrijebiti kao toljagu. Zatim moraš upamtiti da se mokra municija baca.

Tada se udaljio. Momak je buljio za njim kao da Larry Long nije više samo jahač, kao što je i on, nego neka vrsta čudne životinje sa dvije glave. Vjerojatno nije očekivao da će nakon svega proći samo s razbijenim ustima, što je zapravo on želio priuštiti drugom. I ne znajući, Larry Long je sad stekao jednog prijatelja. Da li će mu taj prijatelj biti koristan ili mu postati opterećenje, to nitko nije mogao znati.

Predradnik je već zaboravio mladića kad se približio staji za iznajmljivanje konja, kamo je smjestio svoga konja. Htio se vratiti kući, na ranč za koji je radio. Prošla ga je volja da vikend provede u El Pasu.

A čemu bi to uopće služilo? Ionako se samo dosađivao, pričanje s djevojkama nije ga zanimalo, za viski nije mario, ni za poker, faro ili rulet. Bila je uopće izrazito smiješna ideja s njegove strane, mislio je, da dojaše ovamo. Ako se već i zasitio

ranča za dan ili dva, iz nekog sasvim određenog razloga, pa neko vrijeme nije želio ondje boraviti, onda mu je svakako bilo bolje da odjaše u brda k svom starom ocu.

Starac je u Hueco Mountains uzgajao malu ergelu konja, koja ga je mogla prehraniti. Njegovi su pašnjaci bili prvoklasni i mogli su se prodati za dobru cijenu. ne samo što su bili prekrasni, već su posjedovali i sve kvalitete potrebne za konje. S konjima je bilo isto tako. Bili su odlični, lako su se mogli dresirati, bili su strpljivi poput malih meksičkih magaraca, koji su mogli žderati čak i kamenje, kako se u šali znalo reći, a uz to su bili nevjerojatno žilavi, izdržljivi i brzi. Kad je trebalo, jurili su poput strijela po ravnicima, a u brdima su bili sigurni i pouzdani kao divokoze.

Stari Long utrošio je gotovo pola svojeg života da uzgoji takvu vrstu konja, i to divljih konja koje je stalno prikupljao sa svih strana. Godinama tako radeći, postigao je svoj cilj, a njegovi su konji postali poznati.

Konjokradica se jedva morao plašiti. Osim konja uzgajao je i čistokrvne pse, koji su bili dresirani za čovjeka i koji su pratili svaku njegovu riječ. Kretali su na sve i sva, a da pri tome od sebe nisu davali ni glasa, što je plašilo

i ljude i životinje. I vukovi su od njih bježali, pa čak i onda kad su bili u većini. Međusobne borbe su rijetko završavale pobjedom vukova, jer su psi, te velike životinje, bili nevjerojatno brzi i izdržljivi.

I ostale životinje su se povlačile što je moguće brže kad bi se pojavio neki od tih kudravih pasa.

I ljudi sa zlim namjerama imali su loša iskustva s psi-ma starog Longa ako nisu uspjeli pobjeći. Dok su se ponašali mirno, i dok nisu činili ništa što bi moglo izazvati nepovjerenje u pasa, oni ih nisu napadali. Žrtvu, daka-ko, ipak nisu ispuštali iz vida. Napadali su pri i najmanjem pokretu.

Longa su slušali na svaku riječ, a i sina mu Larryja, premda je on rijetko posjećivao oca otkako je prije šest godina otišao iz Huecosa. Tada je jednog dana ugle-dao mladu djevojku, kćer sadašnjeg vlasnika susjedne farme. Liz je tada imala samo trinaest godina, a Larry dvadeset.

Samovanje nije smetalo Old Longu. Navikao je na to. Ljudi poput njega bili su i kraj milijuna ljudi uvijek usamljeni.

Samo u dvije godine braka s Larryjeovom majkom nije bio usamljen. Larryjevo rođenje stajalo ju je života. Dugo poslije toga stari više nije želio vidjeti sina.

Da mu neki prijatelj Apaš

nije poslao dojilju, neku susjedu, Indijanku, kao što je bila i njegova žena, da se brine o djetetu, dječak bi uskoro bio sahranjen kraj svoje majke. A o tome da stari ne izlazi prije svojih pasa također se brinula susjeda crvene kože. Bio je čovjek od kojega su zazirali svi ostali susjedi, pa se ta indijanska žena koju nitko od susjeda nije poštivao, dokazala kao pravi prijatelj. Umjela je pravim riječima Longa istr-gnuti iz njegove ukočenosti i u njemu probuditi osjećaj odgovornosti za dijete.

Ta Indijanka bila je snažna poput stabla i nije marila što drugi o njoj misle. Ali on nije bilo sklon raznim svinjarijama. Nikada nije nosio pištolj a niste ga mogli sresti ni bez njegove teške puške šarps za bizone.

Lary je odjahao do kolibe svojih susjeda pošto tri tjedna nikoga od njih nije vidio na njihovu malom ranču. Tamo je našao dvoje mrtvih. Muškarcu su pucali u leđa. Lijepa crvenokoža žena morala je doživjeti pakao na zemlji prije nego što su i nju ubili. Odnio je susjede u njihovu kolibu, unio unutra cijelu zalihu drva za zimu, a onda zapalio vatru i tako ih spalio, kako je jednom čuo iz razgovora baš od tih susjeda.

Otada je živio sasvim sam ovdje gore na Huecosu. Društvo su mu pravili samo nje-

govi psi i konji. Ponekad bi ga posjetio sin Larry. Rijetko je stari mislio o tome da ga je kao dijete gotovo ostavio da umre. Toga se jedva još i sjećao. No Larry je poslije u njemu pronašao divnog oca. Boljeg nije mogao ni zamisliti. Ono što je on znao i mogao to sigurno nije mogao nitko drugi, a to je bila velika stvar! Sve to mu je pokazao otac. Sve u vezi sa psima, konjima, stokom, oružjem i životom uopće, životom u divljini, Larry Long je izvanredno svladao.

— Ja sam divojarac — rugao se Larry u mislima sam sebi — što nisam otišao gore k tati. Izrazita budala!

Sada se već našao na vratima staje za iznajmljivanje i odgurnuo ih. Istog trenutka upozorilo ga je neko šesto čulo i bacio se na tlo. Kao da ga je pogodilo kopito nekoga konja.

Ni sekundu prerano, ali na sreću ni prekasno.

Prasak pucnja uznemirio je životinje u staji. Konji su njištali od straha i pokušavali bježati na sve strane, pa se moglo dogoditi da se zdrave životinje ozlijede na stijenama boksova.

Prije nego što je Larry mogao ustanoviti gdje se skriva strijelac, stražnja su se vrata bučno zalupila.

Tiho psujući, stao je i otrešao prašinu s odijela. A onda se prestrašio.

Njegov sivac...

Pasji sin neće se ustručavati da potegne i za bespomoćnom životinjom. Ne pažeći, uletio je u staju. Sad ga je netko mogao ustrijeliti kao zeca.

Ipak je sve bilo mirno, čak su se i konji umirili, a Larry je stajao kraj boksa gdje je bio privezan njegov konj.

Najprije je olakšano odahnulo prije nego što se naslonio na stijenu boksa. Odjednom je osjetio da će mu noge otkazati poslušnost. Uskoro se ipak sabrao. Strah za sivca bio je udarac za njega. Ta je životinja bila nešto poput njegova najboljeg prijatelja. Ironhead, kako ga je nazvao stari Larry zbog njegove tvrdoglavosti, pažljivo je slušao kad bi mu Larry nešto pripovijedao. Makar i nije odgovarao, bilo je umirujuće imati barem nekoga tko te strpljivo sluša. Važno je bilo i to, da on nikad i ništa neće dalje prepričavati.

Osim toga, Larry nikad nije prema životinji bio nasilan, a to se isplatilo. Ironhead ne samo što je slijedio i najmanji potez uzda ili pritisak koljena jahača već je naučio i da mnoge naredbe provede u akciju kao da razumije svaku riječ što mu se kaže. S njime se Larry Long razumio bolje nego s bilo kojim čovjekom, dakako izuzevši vlastitog oca. Otac je ionako bio nešto posebno, za Larryja često nedokučiv. Činilo se da umije čitati misli.

Zapravo, samo u jednom su im se mišljenja razilazila i nisu se sasvim razumjeli. Bila je to ova životinja.

Otac je nastojao od njega načiniti dorata i malo je nedostajalo da se posvađaju kad je Larry rekao da je to besmislica, jer bi sivac time izgubio svoju »osobnost«, kako je on to izjavio.

Starac je bio bijesan, pa mu je odgovorio da se može zajedno s tom životinjom nositi do vraga. On u svakom slučaju ne želi više u svojoj staji držati tu divlju životinju.

Larry do danas nije pouzdano znao da mu je otac time poklonio najbolju životinju koju je ikad imao. Ipak, što je duže posjedovao Ironheada, utoliko se više čuo dio kako je moguće da je starac toliko podjetinjio da je zakažalo njegovo inače nepogrešivo poznavanje konja. Sve je više postajao svjestan toga kakvu krasnu životinju posjeduje.

Sad je potapšao konja po vratu i mrmljao mu neke besmislice na uho. Sivcu se to svidalo, volio je slušati blagi glas svojega gospodara. To mu je dokazao i lakim njuškanjem. Izgledalo je to kao neka vrsta ljubavne izjave.

Larry ga je osedlao i već je htio uzjahati kad mu je nešto palo na um. Strijelac iz zasjede mogao je smisliti još neku smicalicu, opet zapucati. Izvukao je vinčesterku i

dobro je pregledao, pa počeo tiho izlaziti.

Pasji sin ispalio je kroz korice revolvera. Da je Larry u bilo kojoj prilici mogao ponovo napuniti oružje i pucaati vjerojatno bi mu vlastita vinčesterka izletjela iz ruku. Nešto od svega toga bi ga najvjerojatnije preselilo i s one strane življenja. Bilo je to svakako najmanje što čovjek može zamisliti. Mogao je razbijati glavu koliko god htio, s ljudima je uvijek na isti način prolazio, pogotovo kad se radilo o Stuffu Canassyju ili njegovom gazdi Rayu Oaklandu.

Inače nije imao neprijatelja u El Pasu ni u okolici. Ako ova dvojica čak i sama ne bi nešto pokušala, onda je po njegovu mišljenju bilo još mnogo drugih koji su bili pripravnici da se za dobar novac umiješaju. Za hrpu dolara ovdje si mogao kupiti ubojicu koji je u stanju čovjeka ubiti s leđa. Ubuduće će morati biti vraški oprezan, paziti na sve što se zbiva oko njega. ali na leđima čovjek, na žalost, nema oči.

Kad je izišao iz staje, sivac ga je slijedio. I on je bio isto toliko budan i oprezan kao i gospodar. Već njegovo lagano dahtanje bilo je dovoljno da Larryja pokrene.

Opasnost se približavala polako iz tame između dviju kuća. Bila je to opasnost koje se Larry Long najradije ne

bi ni rješavao, kad bi mu se našla u rukama.

Nijedno od njih nije u tom trenutku razmišljalo o tome da je ona kći njegova gazde, a da je on samo nasljednik nekada malog uzgajča konja. Trenutno je bio samo predradnik na ranču Leiter-B.

Njima je već prilično dugo bilo jasno da se vole i da se žele vjenčati. Važno je bilo samo što misli, odnosno što uopće ne misli stari Mortimer Bragg. Za njega je Larry bio samo predradnik, ali kao eventualni suprug njegove kćeri on nije bio prikladan.

Za to je on već predvidio drugog, koji je također bio pripravan da je uzme za ženu: bio je to njihov susjed Ray Oakland. To što on nije uživao neki posebno dobar glas, starog Bragga uopće nije smetalo. Dapače, smatrao je dobrim da se neki čovjek prije braka »dobro pročuje«, kako se to kaže, nego da to bude poslije, kad je već oženjen.

I sam je svojevremeno bio neobuzdan momak, a možda je baš zbog toga poslije i postao dobar suprug. Njegova Carmen, u svakom slučaju, nikad nije imala razloga da se na bilo što potuži.

Dugo se dvoje mladih nije odvojilo jedno od drugoga. Ostali su gotovo bez daha zbog poljubaca.

— Ako nas netko uhvati,

Larry, tada će te istjerati s ranča a mene će poslati k tetki Milly u Boston — potužila se lijepa djevojka već na rubu plača.

— Pa? — pitao je Larry smiješeći se. — Vratit ćeš se za dvije godine kad postaneš punoljetna, a onda te više nitko ne može spriječiti da postaneš supruga Larryja Longa.

— Oh, ti majmune! — povikala je, ali mu se i opet objesila oko vrata.

Ovaj put poljubac nije trajao ni približno toliko dugo kao onaj prethodni. Sivac je vodio računa o tome da to što prije završi jer je opet počeo upozoravati dahtanjem. Odmah su se odmakli jedno od drugoga. Sivac je novu opasnost osjetio prekasno. Ovaj put opasnost je stigla s druge strane nego prošli put kad se pojavila Liz. Došljak je jasno mogao vidjeti zaljubljeni par, jer ih je promatrao prilično dugo.

Bio je to čovjek kojega je stari Bragg odabrao za budućeg supruga svojoj kćeri: Ray Oakland.

— O, pa to je baš sjajno — rekao je on grlenim glasom. — Buduća gospođa Oakland i neki jadni gonič krava. Baš me zanima, Liz, što će o tome misliti tvoj otac.

— Ako želiš, Oaklande, možeš to odmah saznati i od mene — odvratila je hladno mlada djevojka, koja se brzo oporavila od maloprijašnjeg

straha. — Larryja sam baš malo prije šapnula u uho. Otac će ga najuriti, a mene će poslati u Boston. To je vrlo jednostavno. Pa ipak, ja nikad neću postati tvoja žena, Oaklande, to si možeš zapisati i iza uha. Prije bih se ubila. Bilo bi to, doduše, posljednje što bi mi se moglo dogoditi, ali nikako ne želim postati nasljednicom neke tamodroljice koju redovno posjećuješ.

Ray Oakland se potihom nasmijsao. Njega nije bilo lako zbuniti.

Mala, tvoj stari to odavna zna, a tako dugo dok nismo vjenčani on nema ništa protiv da se još neko vrijeme vucaram s djevojkama koje nisu tako škrte kao ti ni toliko glupe kao ti da se vežu za goniča krava. Kažeš da se ne želiš udati za mene, ako sam te dobro razumio? A tko ti kaže da ja nisam voljan uzeti i ono što ostane iza ovoga bijednog...

Bilo je to više nego što je Larry mogao podnijeti. Odmah je udario silovito poput udarca kopitom neke mazge.

Ray Oakland je bio gotovo izbačen iz čizama. Iz njegova je kolta prasnulo, a on sam je, ne baš nježno, završio na tlu ispred staje.

Oboje je vidjelo da je čovjek držao kolt u ruci kad im je prišao, a drugačije i nije moglo biti. To je jednostavno bilo u skladu s Oaklandom.

Onaj koji bi imao ikakva izgleda protiv Larryja, odlučio bi se na potezanje i pucanje. Ali on je već od Stuffa saznao što se dogodilo u salunu. Ipak se nije moglo vidjeti da je već povukao okidač.

Kad ga je Larry srušio, oružje koje je bilo upereno u Larryja malo je promijenilo smjer i kad je pucanj odjeknuo, tane je pogodilo djevojku...

Sekundu-dvije Liz je još stajala nepokretna kao da se ništa nije dogodilo, onda su joj koljena popustila i srušila se.

— Liz! — zaurlao je Larry Long iz svega glasa u paničnom strahu za ljubljenu djevojku. — Liz, o, bože — Liz!

Za Raya Oaklanda više se nije brinuo. Na njega bi mirne duše zaboravio klečeći tako kraj djevojke i nježno podižući njezinu glavu. Nije osjetio ni da je njegov pištolj izvučen iz korica. Pucanj koji je uslijedio čuo je također kao iz neke velike udaljenosti. Zaboravio je na to čim je tane prozujalo pokraj njega i Liz. Da ga je pogodilo, bilo bi mu najmilije.

Oakland se brzo pribrao i onda opalio u zrak i rekao:

— Želim te vidjeti kako visiš, ti, prokleti pasji sine!

Zatim je udario Larryja nemilosrdno po glavi. Mrtav Larry Long nikad mu više ne bi stvarao glavobolje.

Udarac je bio tako jak da se Larry odmah srušio preko mrtve djevojke. Sa dva-tri udarca nogom Ray ga je odmaknuo od nje.

Opet je potrajalo nekoliko minuta, a tada su se gotovo istovremeno pojavila tri čovjeka iz različitih smjerova, sva trojica s metalnim zvjezdama na prsima. Iz staje je došao čovjek koji se ondje brinuo o konjima. Iz smjera odakle je došao Oakland, iskrsnuo je njegov strijelac Stuff Canassy. Iz glavne ulice naišao je Ches Brown, šerif El Pasa sa svojim zamjenicima koji su se također brinuli o miru i redu u gradu. Otkako ovdje nije bilo gradskog šerifa, koji je prije dva tjedna ustrijeljen pri noćnoj patroli, oni su obavljali tu dužnost. Nitko, barem zasad, nije znao tko je zapravo ubio šerifa. Ta trojica su uperila svoje oružje u rančera i njegova revolveraša. Bio je to grub, grozan grad na samoj granici, gdje su se općenito skupljale najgore protuhe zapadno od Pecos.

Šerif Brown također je držao obje ruke na dršcima pištolja čekajući da netko načini i najmanju kretnju. Ti takozvani »oficiri mira« najčešće nisu bili starosjedioci El Pasa. Zapravo su, što je moguće brže, tražili neki drugi posao na nekom drugom mjestu, što dalje od ovog prokletog gnijezda.

Ches Brown je zamišljeno gledao oba nepomična tijela na tlu prije nego što je podigao glavu i pogledao rančera. Obojica se nisu osobito voljela, iako za tu mržnju nisu mogli navesti neki određen razlog. Vjerojatno ih je nagon upozoravao.

— Kako se to dogodilo? — hladno je pitao šerif Oaklanda.

Nikad tog čovjeka nije oslovio s »gospodine«, a Ray Oakland mu je tako uzvraćao. On je zvjezdonosca oslovio samo imenom, kao da je Ches Brown neki sitan čovjek s njegova platnog spiska.

Sa svim njegovim pretходnicima Oakland je dosad imao sreće. Oni su bili pod utjecajem tog čovjeka, koji ih je znao bezobzirno iskorištavati.

Kod Chesa Browna nije bilo tako. Taj je čovjek ocjenjivao i poštovao druge na temelju drugih kvaliteta. Oaklandove osobenosti nisu mu odgovarale i s time u skladu bila je i njegova reakcija na ovu posjedničko-ponižavajuću maniru velikog rančera. Vraćao mu je malo-pomalo. Ray Oakland se gotovo gušio od bijesa zbog toga. Ipak se još toliko svladao da se to na njemu nije zapazalo ili si je on to samo umišljao.

— Prilično je nelijepo od vas, šerife — da uopće postavljate takvo pitanje — od-

govori omalovažavajućim tonom. — Svakoj bi budali bilo jasno da je ovaj ovdje pasji sin ubio djevojku, koja je bila tako daleko iznad nje-ga kao nebo od zemlje, pa nije našao drugog načina. Trebalo bi biti jasno i da sam ja naišao i odalamio ubojicu jer sam ga na žalost promašio metkom.

Na Chesa Browna ova izjava nije ostavila nikakav dojam.

— Tako se to, dakako, može protumačiti — rekao je mirno. — Ali može i drugačije: dvoje mladih koji se vole potajno se sastaju, a onda se pojavljuje treći koji želi ubiti suparnika i pri tome zabunom pogada djevojku. Čini se isto toliko logično kao i vaša priča, Oaklande, zar ne?

— Vi, vi slaboumniče! — provalio je bijesno bez suzdržavanja. — Budite sretni što ste imali priliku prikopčati tu zvijezdu, inače, čovječe...

Tada je zašutio, ali nekako pre naglo. Neobičan smiješak šerifa Browna vjerojatno je tome bio razlog.

Šerifa Browna nisu uzalud doveli u El Paso upravo građani ovoga grada, koji su željeli osigurati red i mir. Nosio je ime krotitelja gradova kao rijetko koji šerif. Građani su se morali obavezati da će mu dati potpuno slobodne ruke.

Tog šerifa nije uveseljava-

lo da nekoga napuni olovom. Njemu je bilo stalo do toga da pomogne zakonu i njegovoj pravilnoj primjeni. To je radio bez obzira na osobu ili položaj.

Gledano s Oaklandova stajališta, ako se zna da je šerif paklenski dobro potezao, jedva da bi se moglo nazvati kukavičlukom ako bi se netko povukao. A to je uradio Oakland. Hitro se okrenuo i krenuo prema svome revolverašu i obojica su nestala.

Zamjenici šerifa su se podijelili. Dvojica su iščeznula na lijevu i desnu stranu kako bi osigurali pristup glavnom trgu, a treći je napomenuo čuvaru staje neka pomogne šerifu, što je on oklijevajući prihvatio. Ches Brown mu je ulijevao paklensko poštovanje, ali se bojao Oaklanda i njegovih revolveraša.

— Nešto si vidio? — upitao ga šerif kratko.

— Ništa, apsolutno ništa, šerife — odvratio je čovjek toliko brzo da se jedva razumljelo.

— Samo sam nešto čuo između dva pucnja, a onda sam istrčao da vidim šta se zapravo događa, a to ste i sami vidjeli, šerife. Kao svjedok ja, dakle, ne dolazim u obzir.

— Pune su ti gaće, ha? — odvratio je šerif, ne baš prijateljski. — Nestanite, čovječe! Sa svima vama je uvijek

isto: nitko nije ništa vidio ni čuo...

Čuvar staje iščezao je brzo kao vjetar. Sigurno je bio sretan što se može udaljiti, Šerif je pozvao svoje zamjenike, mlade i dobre ljude. Svaki od njih bio bi u stanju raditi samostalno u bilo kojem normalnom gradu ali ne i u El Pasu. Tu je ipak bio potreban iskusan čovjek poput Browna.

Brown je ostao sam pokraj mrtve djevojke.

Dvojica njegovih zamjenika odnijela su još onesviještenog Larryja Longa u zatvor. Uvukli su ga zapravo na stražnja vrata u kavez za ljude, jer je tako zapovjedio šerif. Larry Long je imao previše prijatelja u El Pasu, koji su mogli podivljati kad bi neki od njihovih greškom bio zgrabljen. Osim toga, ni šerif nije pouzdano znao što se dogodilo. Da je bolje poznavao Larryja, nikad ga ne bi strpao u zatvor. Prije bi iza rešetaka dospio Ray Oakland.

Treći zamjenik doveo je grobara, koji se trebao pobrinuti da se djevojka opremi za pokop. Roditelje djevojke želio je šerif sam obavijestiti. Smatrao je najtežim zadatkom i želio ga je obaviti sa što više takta.

No nije uspio. Prije nego što se zamjenik vratio, stajali su pred šerifom Brownom svi odjednom: stari Mortimer Bragg izgledao je kao

bog osvete, njegova još lijepa žena Mercedes izgledala je kao Madona u suzama na slici u crkvi El Pasa, a sin Ed izgledao je kao da ga je netko maljem udario posred čela. Odmah iza Braggovih pojavili su se i Ray Oakland i njegov revolveraš Stuff Canassy, prilično udaljeni kako ne bi djelovali upadljivo. Tako su se ponašali dobri susjedi, koji su pripravnici da pomognu odmah čim to bude potrebno, ali se drže po strani ako ih se izričito ne pozove.

Mort Bragg kleknuo je kraj mrtve kćeri i prihvatio malo lijepo lišće među svoje snažne dlanove, oprezno kao da se boji da bi je mogao ozlijediti.

Sin je pridržavao majku, kojoj su počele noge otkazivati poslušnost. Momak je pri tome izgledao kao da mu je i samom potrebna podrška. Stari Bragg podigao je svoje dijete na ruke kao da je Liz dojenče. Držao ju je tako i zurio u grobara koji je dolazio s mrtvačkim sandukom na kolima, a onda ga grubim riječima otjerao. Sad je pogledao Chesa Browna.

— Tog pasjeg sina, kojeg sam držao kao vlastitog sina, želim vidjeti kako visi, šerife Browne — izrekao je s gorčinom.

— Jeste li sigurni Bragg, da je to odista učinio on? — hladno je upitao Brown. — Postoji samo jedan svjedok,

Ray Oakland, a za njega se baš ne može reći da je prijatelj tom mladiću kojega optužuje za ubojstvo.

Okrenuo se prema Oaklandu i brzim dugim koracima bio je pred njim. Prije nego što je Oakland shvatio što se zbiva, šerif mu je oduzeo pištolj iz korica.

— Za neko vrijeme ću zaplijeniti ovo oružje — objasnio je kiselo. — Ustanovit će se iz kojeg je oružja ispaljeno smrtonosno tane: da li iz kolta 44 ili 45. Vi stalno nosite isto oružje, zar ne?

Zašutio je usred rečenice jer je bolje pogledao oružje koje je oduzeo. Na njegovo zaprepaštenje bio je to kolt .45 a ne .44, koji je očekivao da će vidjeti. Otkako poznaje Oaklanda, on je uvijek nosio isto oružje, a istu vrstu nosila je i njegova velika sjena, čak dva odjednom, pa ipak je to bio »peaŕekmaker« kalibra .44, kako su to oružje rado nazivali zbog njegovih kvaliteta.

Oči Chesa Browna pretvorile su se u dva uska proreza. Činilo se da ih je čak sasvim sklopio.

— Čudno — rekao je oporo i vratio oružje. — Vrlo čudno.

— A što je, do vraga, toliko čudno u tome što čovjek poput mene nosi kolt? — otpuhnuo je Oakland na sebi svojstven način. — Ne biste li bili nešto jasniji?

— Ništa radije od toga,

Oaklande — poslušao je odmah. — Uvijek sam vas viđao s kalibrom .44, a sada odjednom nosite taj teški .45! Točno isto oružje koje nosi oduvijek Larry Long. Ako se to nekome ne čini čudno, onda ja ne znam...

— Ostavite sad brbljarije, šerife — odjeknuo je grleni bas Mortimera Bragga. — Mrtvozornik će izvaditi zrno iz moga jadnog djeteta, a ako to nije .45, onda visi Larry Long!

— Ali ne bez pravednog suđenja, gospodine Bragge!

Glas Chesa Browna bio je oštar poput britve. Odmah je shvatio što namjerava taj čovjek nakon smrti svoje lijepe kćeri. Linč!

— Pošteno suđenje? — zamumljao je Bragg. — A da li je bilo pošteno kad je ubio ovo nedužno stvorenje?! Čovječe, samo mi nemojte dolaziti s takvim glupostima. Ubojica moje Liz će visiti, i to bez velikog procesa, na kojem bi ga neki iskusni odvjetnik još mogao i izvući. To izbijte iz glave i nemojte mi stajati na putu, šerife Browne. To bi vam bila posljednja greška u životu. To vam jamči Mortimer Bragg!

Više nije čekao odgovor šerifa Browna, već je odnio svoje mrtvo dijete. Sve ono što je dotad mislio o Larryju Longu, svom sjajnom predradniku, odjednom je bilo zaboravljeno. Mortu Braggu bila je dovoljna riječ njegova

susjeda, jer ga je smatrao budućim mužem svoje kćeri, Larry Long nije imao ni najmanjeg izgleda...

II

Predradnik ranča Leiter-B osvijestio se tek nakon jednoga sata ležanja na tvrdom ležaju od dasaka u zatvorskoj ćeliji, kamo su ga strpala oba šerifova pomoćnika. Najprije nije ništa shvaćao. Glava ga je paklenski boljela. Posebno jedno mjesto, koje je smio samo vrlo oprezno opipati prstima. Bila je tu čvoruga velika poput kokošjeg jajeta, a zatim su vrhovi njegovih prstiju osjetili nešto mokro i ljepljivo.

Pred šipkama na rešetki gorjela je majušna svjetiljka. Davala je dovoljno svjetla da su Larryjeve oči mogle razaznati da je to vlažno i ljepljivo na prstima bila njegova krv.

Istog se trena sjetio.

Taj je momak imao željeznu lubanju. Svaki drugi bi nakon takvog udarca zadio teški potres mozga ili još neku težu ranu i sigurno je da se ne bi mogao sjetiti događaja u kojima je zaradio tako lijepu kvrgu.

Larry Long je, doduše, malo teturao kad se naglo podigao s prične, no onda mu je mozak opet proradio.

Mogao je urlati kao zdrav čovjek.

— Hej, šerife Brown ili zamjenici! Zar nitko od vas

prokletih limenih zvijezda nije ovdje!? Dodite već jednom, molim vas!

— Što toliko urlaš, čovječe? — upitao je hladnim glasom šerif Brown.

Larry uopće nije opazio da se rešetka otvorila čim je počeo urlati. Sad je zurio u šerifa kao da pred sobom vidi čudovište.

— Ches Brown... — promrmljao je potišteno. — Kako to da te nisam opazio? Zar si sad ušao?

— Ne. Stojim ovdje otkako si počeo urlati, kauboju. Što zapravo hoćeš? Za jelo ćeš dobiti nešto sutra ujutro, vode imaš dovoljno u kanti na stolu, a tamo u uglu stoji kibla, ako zatrebaš...

— Šuti, Chese! — odbrusi mu Larry samouvjeren. — Zašto si me zatvorio, prokletstvo? Tko mi je namjestio to jaje nasred glave?

— Hm, počnimo s jajetom, Larry Long. To zahvaljuješ Rayu Oaklandu, a on je...

U tom trenu Larry se prisjetio i posljednjeg prizora. Sad je znao sve do najsitnije pojedinosti. Odjednom je raskolačio oči i zurio u šerifa.

— Mene stavljaš u zatvor, šerife Chese? — upitao je napokon sasvim tiho i s mukom kao da mu je u grlu zapela kost. — A ubojicu Liz Bragg puštaš na slobodu? Pa on ju je ubio, Chese, razumiješ li? Ne ja! On!

Posljednje riječi zaurlao je iz sve snage.

— Imaš li nekog svjedoka, Larry? — pitao je Brown na svoj hladan način, koji nikad nije odavao što zapravo osjeća ili misli. — Oakland, naime, tvrdi isto, ali za tebe, dakle, njegova riječ protiv tvoje. Što misliš, mladiću, kome će porota više vjerovati: tebi ili njemu?

— Pa meni, prokletstvo! — izbilo je očajnički iz Larryja. — Treba samo da pogledaš moj kolt, iz njega nije ispaljen ni jedan metak. Taj pas sigurno nije želio pogoditi Liz, u to sam uvjeren, nego mene. Ali je pogodio upravo nju. Kunem ti se, Chese, molim te pogledaj moj kolt. Iz njega danima nije pucano.

Ches Brown je zatresao glavom.

— Varaš se. Taj top još i sad smrdi po barutu. Liječnik je upravo bio ovdje, donio je tane koje je izvađeno iz djevojčina tijela. To je kalibar .45, Larr Long.

— Strašno.... — prošaptao je mladi predradnik. — Pa to je ludost, Chese! Zašto bih ja ubio Lizu, možeš li mi to reći? Pa mi smo se voljeli, htjeli smo se uzeti, bila je čak odlučila da to za dvije godine uradi i protiv volje svojeg oca. Zašto, pitam te, zašto bih je ja ubio?

— Oko toga morat će razbijati glavu članovi porote i suda, a ne ja — odgovorio je šerif naoko ravnodušno, kao

da ga taj slučaj uopće ne zanima. — Za mene je mjerdavna izjava rančera Raya Oaklanda, a čovjek je tvrdio da si ti ubio Lizu Bragg. Imaš li još neko pitanje?

Larry je kao pijan doteturao do svoje pričine i pao na nju kao da ga noge više ne mogu nositi. Njegov je položaj bio beznadan, to je uvidio. Brownove su mu riječi to sasvim jasno prikazale. Znao je što ga čeka. Morao je naći dokaze, ali morao je i priznati da je sukrivac u smrti djevojke. On je Oaklandu zadao onaj sudbonosni udarac koji je izazvao pucanj, što je značilo i kraj Lizina života.

Bio je kriv, premda to, dakako, nije želio. Zašto im je Oakland prišao s uperenim oružjem?

I za to bi postojalo neko za muškarca prihvatljivo objašnjenje ukoliko su porotnici uopće pod prisegom i ukoliko su voljni priznati Larryjevo objašnjenje, ali s time se jedva moglo računati. Ali stari bi Bragg već poveo računa o tome da svatko sazna kakve je planove on imao sa svojom kćeri, a kakvi su planovi mladog susjeda.

Larry Long je shvatio da više nema nade da izbjegne vješalima. Svatko bi smatrao da je samo po sebi razumljivo da čovjek ne poteže oružje ako se njegova djevojka nalazi u rukama drugog muškarca. A Oakland će si

gurno tvrditi da Liz ni na koji način ne bi bila sporazumna s time da je Larry zagrali.

To je gotovo.

— 0 —

— Larry! Hej, Larry Long!

Larry je čuo šapat iako je bio u ćeliji. Budući da nije spavao, odmah je znao odakle on dolazi i ustao je s prične. Odatle se moglo gledati kroz prozor. Ipak nije mogao razaznati više od siluete, sjenke nekog čovjeka koji je nosio stetson, a takvih je ovdje u El Pasu bilo mnogo.

— Što je? — upitao je.

— Ne viči toliko! — čuo je brz, upozoravajući odgovor.

— Šerif čuči u uredu, a on prokleta dobro čuje. Pazi, predradniče, ja ti samo mogu reći: lezi ispod prične, je li jasno? Uskoro će, naime, ovdje i sprijeda u uredu doći do jake eksplozije. Nadam se da će naboj koji ću ovdje staviti iščupati rešetku iz zida. Šerif će s prednje strane biti dovoljno zauzet, pa se neće brinuti za tebe. Pripazi da što prije izideš iz kaveza, inače će te još i objesiti, i to bez suđenja. Ovdje se nekoliko pasa upravo bave time da u salunima stvore raspoloženje za linč. Tvoja životinja je već privezana za ogradu iza kuće Sattlerovih. Sretno, predradniče...

Larry je čuo samo lako šu-

škanje, a onda se potrudio da se zavuče pod pričnu. Ako je onaj čovjek vani rekao istinu, riskirao je i život.

*

I zaista, odjeknuo je strahovit prasak. Onaj ispred ureda bio je dovoljno jak da razbije prozorska stakla i da izbije vrata. Pa ipak, šerif nije mogao izići. Larryjev oslobodilac je jedno punjenje pričvrstio na jednu potpornu gredu, pa se ona srušila i onemogućila svaki mogući izlaz iz ureda. Najprije je Ches Brown, dakako, pokušao izići sprijeda. Pokušavao je to samo nekoliko sekundi, a onda je prasnulo i u zatvoru, pa je on pojurio kako bi kroz stražnja vrata došao na slobodan prostor. Larryjeve su noge još bile u rupi u kojoj su do maločas bile ugrađene solidne željezne šipke. No šerif je u rukama držao pištolj.

— Natrag, Larry Long! — naredio je grubo i dovoljno glasno da bi ga razumio i gluh čovjek.

Larry je uzdahnuo i povukao se natrag u ćeliju, pogledao Chesa Browna i slegnuo ramenima.

— Morao sam pokušati, Chese — rekao je. — Bila je to moja posljednja prilika. Sad je i ona propala. Mogao si mi dati malo više vremena...

— A što bi ti koristilo da

si uspio pobjeći? Tek tada bi se smatralo da si zaista kriv. U poštenom sudenju možeš, naprotiv, iskoristiti svoju priliku, a ja ću sa svoje strane uraditi sve da istjeram istinu. Ja ne vjerujem da si ti ubio Liz Bragg, nikad nisam u to povjerovao. Samo to bez stvarnih dokaza zaista ti neće pomoći!

— A kako misliš naći te dokaze, Chese — pitao je Larry umorno. — Osim nas troje nikoga nije bilo u blizini, a moja životinja, na žalost, ne može govoriti. Kad bi i postojao neki svjedok, taj bi dao izjavu ili u korist Oaklanda ili bi tvrdio da ne zna ništa. Samo iz straha da ga Stuff Canassy ne ustrije-
li.

— Pričekaj! — pokušao ga je Ches Brown umiriti i zatvorio ćeliju. — Dobit ćeš, dakako, drugi stan, preko puta.

Larry Long otišao je iz stare ćelije i bez ikakvog otpora prešao u ćeliju preko puta, bez prozora, ali s rupom kroz koju su ga mogli gađati, pa i umlatiti kamenjem ako ga je netko želio ubiti.

Čovjek koji ga je pokušao osloboditi rekao je da se nekoliko lopuža trudi da opije masu pa da ga linčuju. Možda su i trebali, do vraga! To bi ga poštedjelo ovoga mučnog čekanja na krvnika.

*

Ches Brown bio je iskusan čovjek, kojemu je, naravno,

od samog početka bilo jasno da mora dobro paziti na svog zatvorenika. Bio je nov samo ovdje u El Pasu, ali se po pozivu ubrajao u stare premda je imao jedva trideset. Čovjek koji se bavi njegovim poslom rijetko doživi tu starost. U svakom slučaju, on se potpuno ponašao u skladu sa zahtjevima koji su nalagali da bude odrešit.

Oni koji su šerifa pobliže poznavali, morali su znati da on ne bi načinio takvu grešku pa da se sam brine o sigurnosti svog zatvorenika.

Njegovim pomoćnicima zacijelo je bilo vraški vruće pod kožom kad je s prednje i sa stražnje strane tako paklenski zagrmjelo. Njihovo naređenje je glasilo da se ne pojavljuju tako dugo dok Ches Brown daje od sebe i najmanje znakove života.

Serif je hladnokrvno počeo raščišćavati krhotine s prednje strane, a onda je ruku prekriženih na prsima počeo šetati ulicom, ne bez nekog plana i cilja.

Pojedine krhotine odbacio je tako da su za sudionike u linču trebale predstavljati vrlo jasne prepreke, odnosno oznake dokle se smiju približiti. Ako bi te budale ipak iz bilo kojeg razloga obuzela panika, onda bi se, zahvaljujući baš tim krhotimama, mogla brzo slomiti pobuna.

Dakako, snažan, dvostruki

prask namamio je svu silu znatiželjnika. Neki su se veselili šteti, neki su bili zlobni, neki su opet smatrali da je sjajno kad se šerifu dade malo ovakvog posla. Neki su psovali jer su krhotine bačene na sve strane kao da je ulica neko veliko smetlište, a ostali su samo znatiželjno promatrali kako se drugi muče.

Ali onda kao da se kroz tu masu pasivnih promatrača provukao neki val. Od granice kuda je vodio veliki most preko Rio Grande u Juarez, čulo se sve glasnije brujanje ljudskih glasova, a onda se već mogla vidjeti gomila koja se od saluna do saluna sve više povećavala i približavala šerifovu uredu.

Svima je odmah bilo jasno što znači ta gomila koja se približava. Oči su im se širile na neki gladan način, a neki su s uživanjem obliznuli osušena usta.

Kad su željeli ustanoviti kako reagira šerif na ovu očiglednu prijetnju, morali su zaključiti da je Ches Brown nestao.

— Prokletstvo... — rekao je netko. — Pa zar on misli sam izići na kraj s tom masom? To bi značilo da se moramo opet pobrinuti za novog šerifa.

Čak i Ches Brown, koji se povukao u svoj tamni ured, nevoljko se cerekao tome. Na svoje zamjenike je i zaboravio.

A onda je zadovoljstva nestalo i počela je krvava zbilja po želji rulje.

— Hej, zvjezdonošče! Predaj nam pasjeg sina koji je hladnokrvno ubio mladu djevojku jer nije htjela čuti za njega!

Ches Brown nije poznao glas. Bio je siguran da ne bi prepoznao ni čovjeka kad bi se ovaj usudio pokazati. Takve su igre najčešće bile izvanredno dobro organizirane. Takozvana volja naroda veoma rijetko izbija. Najčešće je jači razum.

— Razidite se! — povikao je Ches Brown neustrašivo.

— Dok nosim šerifsku zvijezdu, i dok je u meni i iskrica života, nikad nećete dobiti zatvorenika! Je li to jasno? Ako to netko pokuša, jamčim mu da će zaraditi cijelo punjenje sačmarice! Imam gomilu municije u rezervi! Izračunajte koliko će dobiti prva dvanaestorica ako pokušate prodrijeti ovamo. Nemate izgleda, ljudi, to morate uvidjeti!

Odgovor na njegove riječi bilo je divlje urlanje i odjednom su pojurili prema uredu.

Chesu Brownu nije preostalo drugo nego da puca. Da to nije uradio, rulja, koja je u međuvremenu podivljala, bila bi ga u stanju objesiti odmah uz Larryja Longa.

Ipak je pušku uperio prema dolje kako bi im pucao samo pred noge. Nije namje-

ravao linč spriječiti krvoprolićem. Ispražnjeno oružje položio je kraj sebe na stol i uzeo sljedeće. No to više nije bilo potrebno jer su se njegovi zamjenici uključili i uperili oružje u luđake spremne na linč. Od njih je nekolicina ostala ležati u prašini urlajući i pozivajući liječnika, jer su se bojali da će iskrvariti.

Ostatak jadnih junaka smatrao je najpametnijim vratiti se najkraćim putem u sigurnost. Išezli su poput štakora u svoje rupe.

Odjednom je u tom, dotad vrlo živahnom dijelu grada, postalo vrlo tiho, kao u spilji. Koraci zamjenika šerifa, koji su se približavali, bili su sad bučni, osobito kad su njihove pete zalupale po daskama trijema.

— Za ovu noć smo mirni.

— Možda, šerife — odgovorio je njegov zamjenik sumnjičavo. — Ali možda i ne bude tako, zar ne? Zato smatram da je najbolje ako ove noći ostanemo u uredu. Dvojica mogu spavati u jednoj od ćelija, jer trenutno imamo samo jednoga gosta, ostali će paziti da ne dođu neželjeni posjetioци.

— Hm... — zamišljeno će šerif Ches Brown, a onda slegne ramenima. — Pa, uradimo tako.

Bilo je dobro što su tako odlučili. Prije svega za Larryja Longa, koji je kao utu-

čen čučao na svome ležaju i nije mogao povjerovati u sve što je upravo doživio.

Šerif Brown ga je samo lećimićno pogledao kad je u susjednoj ćeliji legao na ležaj da malo odspava. Najmlađi od njegovih zamjenika izabrao je susjednu ćeliju, pazeći na zatvorenika. Za njega je taj čovjek bio kriv. A tko se ovdje na Zapadu ogriješi o ženu, mogao se ubrojiti samo među zadnje kojote, svaki je čovjek bio protiv njega. A onaj tko je bio u stanju ubiti tako lijepu djevojku samo zato što nije željela čuti za njega, taj nije bio vrijedan ni zraka koji udiše. Nitko u El Pasu nije uopće pomišljao na mogućnost da je Ray Oakland lagao. I Larryjevi prijatelji, koji su možda ipak nešto sumnjali, šutjeli su i mislili da je momak ipak na trenutak izgubio razum. Po njihovu mišljenju, Larry Long je zacijelo izgubio razum kad se sukobio s velikim rančerom. A on je posjedovao dovoljno moći i utjecaja da Larryja zgnječi.

Mislili su također da je šerif nesposoban jer je za Larryjevo dobro istupio protiv ispravnih građana. Zaštitio ga zatvorom, a to je trebalo znaćiti da će najkasnije do sljedećih izbora izgubiti posao šerifa.

Nitko nije ni slutio da šerif Brown ne smatra svog zatvorenika krivim i da misli da Ray Oakland u najma-

nju ruku snosi isto toliku krivnju kao i Larry.

Unatoč svemu, čovjek sa zvijezdom bio je svjestan da Larry zaista nema nikakva izgleda da izmakne vješalima. Pa čak kad bi i našao nužne dokaze da je Ray Oakland dao lažnu izjavu protiv Larryja Longa, s time nije mogao računati. Nije bilo nikakvih svjedoka.

III

Svatko, pa i sam Larry, bio je uvjeren da ne postoji nijedan svjedok koji je vidio kako je zapravo umrla lijepa Liza. Na raspravi bi zapravo vrijedila riječ protiv riječi. Riječ predradnika Larryja Longa prema riječi velikog rančera Raya Oaklanda, koji ovdje ne samo što je posjedovao veliku moć i utjecaj nego je sve to imao i u glavnom gradu. U najboljem slučaju postojala je nedoumica da li će sudac optuženoga poslati na vješala ili u neki kamenolom. Premda su mnogi smatrali ispravnijim da Larryja Longa pošalju na vješala, oklade su se kretale u omjerima jedan naprama deset za smrt na vješalima. Pa i to je zapravo bilo bolje nego poginuti ili se mučiti u nekom kamenolomu.

Za predradnika ranča Leiter-B nije više bilo nikakve pomoći. Ni njegovi najbolji prijatelji među kaubojima ne bi maknuli malim prstom za pasjeg sina koji je ubio

kćer njihova šefa. Budući da je Mortimer Bragg vjerovao da mu i njegovi ljudi daju za pravo, to ih je još više učvrstilo u njihovu gledištu prema Larryju.

Samo jedan jedini čovjek na tom golemom ranču sumnjao je u istinitost takve tvrdnje. Neobično je bilo to što je sumnjala upravo osoba koja je imala najviše razloga da osudi ubojicu Lize: njezina majka!

Ona je također zadržala svoga sina da uzjaše konja i pobrine se da se ubojica njegove sestre bez ikakva suđenja objesi.

— Eduardo! — zvala ga je kroz prozor svoje sobe, oštrim zapovjednim tonom. — Vрати se!

Kad je Mercedes Bragg, rođena Jimenez, upotrijebila takav ton, onda je bilo bolje da joj se ne suprotstavlja. Nije se protivio čak ni stari Bragg kad bi ga tako pozvala.

Ed Bragg je ovjesio uzde konja o gredu korala i uputio se prema kućnim vratima. Začas je stajao nasuprot majci, koja ga je odmjeravala pogledima što su mu prodirali do u dno njegove duše. Mladić se osjećao nelagodno, što se jasno moglo vidjeti. Nije samo njemu bilo tako. Počam od starog Bragga do posljednjg sluge na ranču nitko se ne bi usudio suprotstaviti ijednom riječi lijepoj ženi. Stvarni gospodar

ovdje ipak je bila donja Mercedes, kako su je nazivali svi a ne samo meksikanski sluge njezina muža. Nijedan gringo nije je drugačije oslovljavao.

U njezinoj blizini svaki se čovjek osjećao pomalo svjestan krivnje. Zašto je bilo to tako nijedan od njih nije znao. Nitko nije prisilio Mercedes Jimenez da postane ženom oholog i poput medvjeda snažnog Mortimera Bragga, koji je na farmi njezinog oca od kauboja postao segundo – ili predradnik. Lijepa kći hacijendera zavoljela ga je na prvi pogled, osjećajući da će on postati pravi muž za nju. A on bi bio izvanredna budala kao muž i čovjek da sve to nije zapazio: i njezinu čudesnu ljepotu, i čežnju u njezinim očima. Tako je od Mercedes Jimenez postala gospođa Bragg. Nakon prerane smrti oca, čija je bila jedinica, Mort Bragg je promijenio španjolsko ime hacijende u Leiter-B.

Onda je došlo najprije samo dvoje djece. Od sudbine je poželio tri sina, ali bilo je samo dvoje djece, od koje jedno djevojčica, koja zapravo nije bila željena. No ta je djevojčica postala njegova ljubimica, vjerojatno stoga što je vrlo sličila na Mercedes Jimenez, koju je i danas, već prilično star, volio možda više nego prije, premda sad na sasvim drugi način.

Vatra je bila ugašena, ali se žar nije smio potcjenjivati. Zato je Mercedes Bragg bila kraljica ovog golemog ranča, koji je u svoje vrijeme donijela sa sobom u brak. Mort to svakako nije osjetio samo jednom nego vrlo često. Ipak je on iz prilično zapuštene hacijende načinio krasan ranč, koji je do danas mnogostruko dobio na vrijednosti.

Svi su poštovali Mortimera Bragga, a' za sve ostale rančere on je bio gazda. Jedva da se donosila neka veća odluka a da se o tome prethodno nije porazgovaralo, savjetovalo s donom Mercedes. U pravilu su svi postupali u skladu s njezinim savjetom.

Sad je u očima sina vidjela isto što i u očima svojeg muža kad se pojavio na hacijendi Jimenez tražeći posao.

– Larry nije ubio tvoju sestru, Eduardo – rekla je blago. – Ti dobro znaš da on ni na tebe nikad ne bi digao ruku. Kako dolaziš na pomisao da ubiješ toga jadnog mladića, a on je volio tvoju sestru kao što sam ja voljela tvog oca? On bi našu Lizu sigurno usrećio, kao što je tvoj otac usrećio mene.

– Kako možeš tvrditi da je on nije ubio, majko? – zagundao je Ed. Ipak se odmah ispričao i pogledao je.

– Žao mi je, mama! Ali zar nisi čula što je rekao tata? Ray Oakland... – Tek tada

se pribrao i pogledao majku.
— Volio? Naš predradnik i Liz? Mama, pa to nikad ne bi uspjelo!

— A zašto ne bi? — pitala je hladno.

— Zato što je on napokon samo obični gonič krava, a Liz ne samo da je najljepša djevojka nego će naslijediti i polovicu ranča.

— Sad više neće, sine — podsjetila ga je blagim glasom na činjenicu da se njegov položaj promijenio smrću njegove sestre. — Da ona još živi, Ede, sama bi ti rekla da od ovog ranča ne želi ni kamena kad bi se zbog toga morala odreći čovjeka kojeg je toliko voljela kao što ja volim vašeg oca. A Mortimer Bragg bio je tada isto što i Larry Long. U svakom slučaju, on bi jednoga dana naslijedio, doduše malo ali pristojno uzgajalište konja, u to možeš biti siguran.

— Gospode bože! Ali tata ju je ipak obećao Rayu Oaklandu... — očajno je protisnuo Ed Bragg.

— Bila je to najveća greška koju je Mortimer Bragg uradio u svom životu — tiho mu je objasnila majka. — Bilo je to prvi put da o tako teškoj i delikatnoj stvari nije prije razgovarao sa mnom. Čovjeka se ne može kapariti kao životinju. Svatko ima pravo da sam odlučuje s kime želi dijeliti život. A što bi ti rekao da tebi netko odabe-

re ženu za koju on smatra da je za tebe najprikladnija, pa da te prisiljava da se s njom vjenčaš?

— Prokletstvo, mama, pa ja sam muškarac!

— Da, i...? — upitala je suho. — Zar ti zato imaš neka veća prava od svoje sestre koja je bila žensko?

— Ne, to dakako ne, majko. Ali izgledalo je tako kao da se i Liz slaže s tim da postane ženom Raya Oaklanda!

— Bilo je to samo zato što joj tvoj otac nije dopustio da dođe do riječi kad mu je pokušala objasniti da je ona već sama odabrala.

— I ti si to dopustila majko? — začudio se mladić.

— Tada nisam bila ovdje nego kod svoje prijateljice Carmen, preko u Meksiku. Otakako sam opet ovdje, nije bilo prilike da u miru popričam s tvojim ocem o tome. To se ne može u bilo koje vrijeme ili u bilo kojoj prilici, sine, to se mora uraditi onda kad je za to pravi trenutak.

Ed Bragg je šutio i dugo razmišljao o ovome. Još nije sve razumio, ali ipak mu je ušlo u tvrdnu glavu da čovjek poput Larryja Longa zacijelo ne bi mogao ubiti djevojku koju voli toliko da je želi uzeti za ženu.

— Mama, da li je Ray Oakland znao da su se Liz i Larry već dogovorili? — upitao je naglo, doduše tiho, ali

ipak s oštrinom zbog koje se ona malo stresla.

— To ti ne mogu reći — prešlo je preko njezinih usana kao odsječeno. U očima joj se ogledalo nešto poput užasa. — Ali ako... — Ostatak je progutala. — On će mi reći — ocijenila je.

— Ti ostaješ! — naredila je vrlo energično. Njezina maloprijašnja slabost bila je prebrođena. — Razgovarat ćemo o tome s tvojim ocem, a on će odlučiti što treba da se uradi, Eduardo.

On zapravo nije baš bio raspoložen da se opet pokori kao malo prije, ali je na kraju ipak tako uradio. U prvom redu svakako zbog toga što je dobro znao da bi inače imao i oca protiv sebe. Majka i on zajedno su izišli iz njezine sobe da bi potražili Mortimera Bragga. Nadali su se da će ga naći u njegovoj radnoj sobi. Ali ured je bio prazan. I na drugim mjestima tražili su ga uzalud. Napokon su došli u kuhinju, u koju Mort Bragg gotovo nikad nije ulazio. Sad je htio nabaviti namirnice za nekoliko dana. Čelavi kuhar znao je čak i kamo je rančer odjahao.

— Htio je k starom Longu, dona Mercedes — izvijestio je. — Starac je morao od nje ga samoga saznati kakvoga mu je pasjeg sina navukao na vrat. Treba ga pustiti iz zatvora kako bi ga svi naši

kauboji mogli progoniti kao podivljalog vuka.

Mercedes Bragg je bijesno i strogo gledala čovjeka.

— Hobbarte, još samo jedna takva primjedba o predradniku ovog ranča i vi ste otpušteni — rekla mu je oštro. — Kako možete davati takve izjave? Jeste li bili prisutni? Da li ste vidjeli kako se sve dogodilo?

— Ali, gospodar... — zamucio je kuhar bespomoćno. — pa on je sam rekao...

— I on je bio prisutan isto toliko koliko vi i ja, Hobbarte!

Okrenula mu je leđa i ostavila jadnog čovjeka, kojemu više uopće ništa nije bilo jasno. Sin ju je slijedio.

— Mama, ne bi li trebalo da pođem za ocem — upitao je kad su ponovo ušli u kuću. — Stari Long bio je nekoć jedan od najvećih revolveraša Zapada. Od svoje vještine ni danas sigurno nije mnogo izgubio.

— Tvoj otac i Long su prijatelji od najranije mladosti — odgovorila je dona Mercedes. — Zbog toga je izjahao da mu sam kaže što se dogodilo njegovu mladiću.

— Da li će mu reći i to kako se osobno brine o tome da se protiv Larryja podigne proces?

— Zar je on to uradio? — upitala ga je majka. — Nije li se Ray Oakland pobrinuo da šerif zatvori Larryja, kako se ne bi mogao braniti

protiv njegove optužbe da je ustrijelio našu Liz?

— Ali tata misli isto. A ti dobro znaš da on ne mijenja i ne prikriva svoje mišljenje. Obojica bi mogli nasrnuti jedan na drugoga, a onda bi tata možda ostao na cesti. Tek sam nedavno vidio kako je stari Long ukrotio jednoga prilično divljeg pastuha i moram ti reći da još kao mladić izlazi na kraj s tako divljom životinjom. Tata je u tome mnogo slabiji. Ako Larryjev otac osim svoje elastičnosti ima spretne i ruke i noge, onda za tatu nisam osobito siguran.

— Tvoja zabrinutost je neosnovana — umirivala ga je majka.

Ray Oakland mu je na neki način imponirao. Kad je naslijedio ranč Longhorn, taj je bio prilično jadan i jedva je nešto vrijedio. Danas je gotovo na ravnoj nozi s rančem Leiter-B, njegova oca, pa u nekom pogledu čak i bolji od njega. A sve to je Ray Oakland stvorio za samo nekoliko godina.

Ed Bragg je razumio oca. Da je i sam imao kćer, Oakland bi mu bio najmiliji od mogućih zetova, i to na tisuće milja uokolo. Uopće nije shvaćao što je njegova lijepa mala sestra mogla imati protiv ovoga sjajnog momka. Da nije željela postati njegovom ženom, naravno nije znao.

Uvijek su se izvanredno

dobro razumjeli on i Liz, među njima nikad nije bilo podvojenosti. Uvijek su se zauzimali jedno za drugo i uvijek su se trudili da jedno drugo zaštite od briga i jada. Majka ga je, čini se, čitala poput knjige.

— Ona će ti mnogo nedostajati, momče, zar ne? — pitala je tiho i gotovo s mukom, potonuvši na čas u svoje misli. — Što misliš koliko će tek meni nedostajati?

Podigao je pogled prema njoj i ugledao suze. Brzo se našao kraj nje i čvrsto je zagrlio.

— Ne plači, mama — molio je a najradije bi i sam zaplakao. — Tko god ima našu Liz na savjesti, ispaštati će za to. Moram odjahati, čuješ li? Ne, neću u grad, bilo bi to zaista ludo, to vidim i sam, majko. Ali ne mogu se osloboditi glupog osjećaja da treba pripaziti na oca. Put prema ranču Three-Arrow od Longa u Hueco opasan je otkako se Apaši motaju onuda, jer ne žele umirati od gladi u svojim rezervatima. Stari Long također bi dobro uradio da se povuče iz brda prije nego što strada.

— Long se ne treba plašiti crvenih — tvrdila je njegova majka najozbiljnije.

U svakom slučaju nije mu rekla zašto. A ni Ed nije pitao. Bilo je tu stanovitih priča da je Long uzeo neku Indijanku, dakle, da je bio vjenčan s njom, pa da je zato

njegov sin Larry zacijelo upola Apaš.

Kad bi pak čovjek nekoga pitao za točnije podatke, ustanovio bi da zapravo nitko nije želio s time ništa imati. Jedva da je itko znao pravu istinu. Ona je bila drugačija.

Laryjeva majka umrla je pri porodu od groznice. Apaši su također imali svojih briga premda drugačijih. Njihove su žene bile žilave i otporne i lako su rađale djecu. Ali su izgledi njihove djece da prežive bili vrlo neznačajni.

Ako je netko bio dobar s crvenokošcem, onda je bilo lako naći dojilju za dojenčce bez majke. Stari Long imao je mnogo utjecajnih prijatelja među Indijancima, bio je pobratim nekolicine velikih poglavica još od svog djetinjstva. Odrastao je kod Chiricahua, a imao je prijatelje i u mnogim drugim plemenima i stalno ih stjecao. Vrlo brzo su saznali da je uvijek bio pripravan pomoći Apašu ako mu je pomoć bila potrebna, i to sve do današnjih dana. I oni su njemu pomagali kad je bilo potrebno. On ih uopće nije morao zamoliti da nađu dojilju za njegova sina. Big-Warbow, jedan od njegove krvne braće i poglavica poslao mu je jednu.

Bijela Srna bila je jedna od njegovih vlastitih žena, koja je izgubila svoje dijete

istovremeno kad je umrla Larryjeva majka.

Otada je Long znao i da se njegovi indijanski prijatelji brinu i o njegovoj sigurnosti. Jednostavno su ga dovukli u svoje područje, koje su nadzirali danju i noću. S bijelcima su imali samo loša iskustva otkako su s njima došli u doticaj.

Sad je crvenokošcima bilo dovoljno njihovo područje, ali su vodili računa o tome da nijedan bijelac bez njihova odobrenja ne zakorači na njihovo tlo. Ako bi se, na nesreću, netko uspio lukavo ušuljati kroz lanac njihovih straža, postojala je mogućnost da nijedna sila na svijetu više ne obuzda rulju zaraženu zlatnom groznicom ili pak srebrom u Huecu. Sve bi se to slilo ovamo.

Postoji vjerojatnost da u ovim brdima zaista nije bilo plemenitih metala, a ono što se u Huecu kao zemlji moglo korisno kupiti, to je stari Long odvna kupio: jednom od bijele vlade, a drugi put od crvenoputih vlasnika. Unatoč tome, morao je plaćati na dva mjesta, iako je zemlja bila nevjerojatno jeftina. Njegovi indijanski prijatelji gotovo su mu je poklonili, jer su bili dovoljno pametni i smatrali su da je bolje jedan prijatelj nego bilo koji bijelac, koji će im donijeti samo nepravdu.

O svim tim prilikama znala su nešto samo dvojica bi-

jelaca, otac i sin Long, ali nijedan od njih nije bio lud da o tome priča. Možda bi sve bilo drugačije da im je došlo do ušiju da Larryja Longa smatraju mješancem. Ali tko bi se samo usudio nešto takvo razglasiti?

Sad se, dakako, mnogo toga izmijenilo.

IV

Mladi Long, osumnjičen za ubojstvo, sjedio je u zatvoru El Pasa, a nekad slavni revolveraš postao je star čovjek. Vjerojatno prestar, kako je to većina mislila.

Među one koji su tako mislili ubrajao se i Mortimer Bragg, inače bi možda bio nešto oprezniji u razgovoru. Vrlo je »nježno«, zajedno s vratima, uletio u sobu i Longu predložio da bježi.

— Zar si poludio? — upitao je kiselo uzgajač konja, mašući glavom. — Zato da ja odem se zemlje koju sam pošteno stekao? Uostalom, tko bi se usudio mene odavde protjerati? Ja jesam, doduše, postao godinu dana stariji, kao i ti, ali ni izdaleka se ne osjećam starcem.

Bragg ga je pogledavao mračnim pogledima.

— Ti odlaziš — zagrmio je prijeteći. — Ne želim više podnositi ni jednog Longa blizu sebe, jasno?

— Jesi li na kraju ipak imao sukobe s mojim sinom? — upitao je Long mirno.

— Sukob? — prošištao je Bragg bijesno. — On će visiti! To je pseto ubilo moju kćer!

Long ga je pustio da izreče sve do kraja i ne pomakavši se sa svojega otrcanog stolca, koji se klimao sam od sebe. Long je sad pokazao koliko je mladenački pokretan, unatoč svojim godinama!

Jednim se skokom našao tik pred Braggom. Ruke su mu se poput čelične užadi stegle oko Braggovih ramena i privlačile ga sve bliže k sebi. Pri tom je Long tako navukao rančерову vestu bez rukava preko njegovih ruku da je njime mogao jednako dobro stezati. Bragg se više nije mogao pokretati.

— Sad ću ti reći sve, gospodine! — zaurlao je Long uzbuđen. — I ne samo da se usuđujem braniti svojeg sina od sumnje da je ubio tvoju kćer nego sam u stanju ubiti i tebe. On je volio tvoju Liz, ti trostruka budalo! Zbog te djevojke bio je u stanju dati se rastrgati na komade prije nego što bi Liz pala i dlaka s glave. Počni, rančeru Bragge, počni napokon, ako ne želiš da tobom obrišem pod!

Za nekog stranca to bi zvučalo izrazito smiješno. Na trenutak je izgledalo da je Mortimer Bragg u stanju manjeg ostarjelog revolveraša odgurnuti u stranu kao dosadnog insekta. Ipak nije mogao. Na Braggovu sreću,

opet se Long uspio urazumiti. Dovoljno dugo je pozna-
vao ovu staračku bradu i
znao je da u borbi za njega
zapravo nema nade.

— Long, ne budi lud — re-
kao je umirujućim tonom ne
pokušavajući se osloboditi
ni njega ni njegovih čeličnih
šaka. — Došao sam sam ka-
ko bih ti uštedio da to čuješ
od drugih ljudi.

Long ga je odgurnuo od
sebe kao da mu se gadi do-
dir s tim čovjekom, koji mu
je nekad bio prijatelj. Sigur-
no je bilo samo jedno: Bragg
to više nikad neće biti. Onaj
koji je mogao njegovog sina
nazvati ubojicom i obećati
da će se pobrinuti da on bu-
de obješen, nije mogao biti
njegov prijatelj. Ni danas, ni
ikad više.

— Odlazi, — procijedio je.
— Od pogleda na tebe po-
staje mi mučno, čovječe! I
nemoj da te ikad više vidim
ovdje, inače ću odmah puca-
ti bez pitanja. To možeš reći
i ostalima. Moje je zemljište
odsad zatvoreno za svakoga
tko pripada ranču Leiter-B.
Sad iščezni, rančeru Bragge!

Na kraju mu je glas bio to-
liko tih da ga je Mortimer
Bragg jedva mogao razu-
mjeti. Ali Long je pri tom
mogao i šutjeti. Govorio je
ubilački sjaj njegovih očiju.

Bragg je podigao snažna
ramena, pa ih resignirano
spustio i šuteći otišao.

Long je šutke stajao na ve-
randi svoje brvnare i zurio

za njim dok se udaljavao.
Opazio je da Bragg nije kre-
nuo prema ranču Leiter-B,
ali to mi nije značilo ništa.
Što se njega tiče, mogla je ta
budala otići i u Meksiko.

Još je stajao na verandi
kako mu je Mortimer Bragg
već odavna bio izvan vido-
kruga, a tada je opet začuo
topot kopita. Poput mačke
spretno kliznuo je u kuću i
brzo se vratio. Ovaj put s
vinčesterkom u ruci. Još je
imao pištolj, ali tko jamči da
onaj koji dolazi neće već iz-
daleka pucati? A onda se
nepoznati pojavio na vidiku
i polako se približavao.
Ogledavao se kao da se na-
lazi usred indijanske zemlje,
pa je zabrinut za skalp.

Long je vidio vrlo oštro na
veliku udaljenost. Odavna je
prepoznao čovjeka koji se
oklijevajući približavao, kao
da se boji dočeka.

Bio je to Ed Bragg. Sin
čovjeka kojeg je još prije ne-
koliko minuta poslao do
vraga. Od njega nije prijetila
nikakva opasnost. Bio je još
premlad i zelen.

Starac je ipak zadržao vin-
česterku u rukama, ali je ci-
jev usmjerio prema dolje.
Svatko je znao da je iz tog
položaja ipak moguć munje-
vit pucanj i pogodak.

Eda je umirilo takvo drža-
nje oružja. Long se gotovo
nasmiješio kad je zapazio
kako je mladić olakšano
odahnuo i pustio konja da
korača brže. Zaustavio se tik

pred verandom Longove rančerske kolibe.

Pristojno, ali i u neprilici, pozdravio je starca i upitao za svoga oca.

— On je prije nepunih pet minuta odjahao — odgovorio je starac ledenim tonom.

— Odjahao je putem koji vodi prema Južnom prolazu. Možda je otišao u posjet svom dobrom prijatelju Rayu Oaklandu, tom psu!

Ed Bragg se ukočio na te oštre riječi. Ali pogled kojim ga je starac počastio, pomogao mu je da shvati sve što je starac zapravo želio reći. Tako je sigurno bolje, a i zdravije.

— Pa, ja bih onda odjahao dalje — rekao je tmurno i prstima dotakao obod šešira. — Zbogom, gospodine Long!

— Ne tako žurno, mladiću — zaustavio ga je ipak Old-Mordechai. — Zatakni najprije za uho još neke sitnice. Moj ranč i zemljište od danas pa do sudnjeg dana zatvoreno je za svakog čovjeka s Leiter-B-ranča, shvaćaš? Tvoj otac to već zna, ali možda je bolje da ti to kažem. A sad možeš nestati, mladiću! Budi pametan i uradi to, ali paklenski brzo...

Ed nije ništa odgovorio već se potrudio da nestane.

Long je izgledao u tom trenutku kao da je spreman nekoga ubiti. Da je mladi Bragg posegnuo za revolverom, to bi se i dogodilo.

Ed je odjahao prema jugu, a okrenuo se tek kad je stigao do ruba šume.

Starca više nije mogao vidjeti, pa ipak ga je obuzimao neugodan osjećaj da ga neprekidno promatraju ukočene, svijetle i tako stravično tvrde oči starog revolveraša.

Pustio je konja da trči toliko brzo koliko je to bilo moguće na ovom opasnom proplanku.

Bio je sretan kad se opet spustio u dolinu i kad na velikoj udaljenosti nije ugleđao nikakav oblak prašine za svojim leđima. Pred sobom je vidio samo jedan takav oblak, a taj se kretao prema ranču Longhorn, čiji je vlasnik bio Ray Oakland.

Ed Bragg je bio uvjeren da je to njegov otac, pa je još žestće potjerao konja. Mort Bragg je topot kopita čuo nešto kasnije, zaustavio konja i okrenuo se u sedlu. Izgledao je sasvim opušteno, ali ipak nije ispustio uzde. Izvukao je vinčesterku, napunio je i držao je u ruci.

Nipošto nije bilo čudno što je u tom trenutku mislio na starog Longa. Od njega je u mladim danima naučio taj neobičan trik: osloboditi se uzda a da pri tome ne izgubi kontrolu nad konjem i imati pripravno oružje.

Kad je prepoznao svojega sina, oprezno je zakočio oružje, izvadio patronu iz komore i gurnuo je u magazin, pa spremio vinčesterku.

U međuvremenu je Ed stigao.

— Što se ti klatariš ovuda?
— upitao ga otac svadljivim tonom. — Zar na Leiter-B više nema posla?

Dosad je mladić uvijek bez otpora slušao oca a da nije ni pisnuo. Sad se uspravio u sedlu, pa je otac odmah postao svjestan da pred sobom više nema onog malog dječaka već mladog čovjeka. Prije nego što je Ed mogao išta reći stari je već progovorio:

— Žao mi je, Eddy — promrmljao je. — Lizina smrt oduzet će mi možda i posljednji ostatak razuma...

— Razumijem, oče, sve je u redu. — Ni on nije želio svadu s ocem. — Zabrinuo sam se za tebe. Stari Long je još paklenski opasan čovjek.

— Zar si bio kod njega?

— Hm... da li sam bio? — odvrati Ed nevoljko. — Rekao mi je da se nitko od nas i naših ljudi ne smije pojaviti na ranču ako ne želi dobiti pozdrave vrelog olova.

— Mogu zamisliti. Pa koji otac rado čuje da mu je sin ubojica?

— Zar si mu to rekao, oče?

— zabezeknuo se Ed.

— Naravno, a zašto ne bih?

— Hm, nisam siguran, oče. Ja u toj stvari i nisam više tako siguran. — Ed Bragg je govorio takvim tonom kao da svaku riječ želi temeljito promisliti prije nego što je

izgovori. — Mama kaže daje Larry Long našu Liz...

Posljednje riječi s usana Eda Bragga bile su izbrisane divljim, žestokim pokretom desnice Morta Bragga. Ed se nevoljko trgnuo. Bio je u strahu da ga snažan starčev udarac ne izbaci iz sedla.

— Nikad više o tome ne želim čuti ni riječi! — zaur-lao je starac bijesno. — Nikad više, jesi li razumio?! Taj bezvezni gonič krava i naša Liz — neka sam proklet ako bih to ikad dopustio! Tvoja majka — aaah! Da mi je barem na vrijeme nešto o tome rekla — tvoja je sestra još mogla biti živa. Ja bih tog psa, kojeg sam postavio za predradnika, poslao do stotine vragova!

Još prije nepuna tri dana meni si ga postavljao za uzor, oče. Nema daleko i naširoko boljeg stočara od Larryja Longa, sve što treba znati o konjima to zna Larry Long, a što je sve u stanju uraditi kao borac...

— Dosta! — zaur-lao je starac na sina. — Zar se ja nikad ne smijem zabuniti, prokletstvo!

— Dosad si u svakom slučaju to stalno tvrdio — suho je odvratio Ed.

Čudnovato, ali odjednom nije osjetio ni trunke straha pred starim čovjekom, a to mu se dosad još nikad nije dogodilo. Bilo mu ga je žao. Pa čak i kad se trudio da to

nitko ne opazi, Edu to nije uspijevalo. Liz je bila očev ljubimac. Sad se, na žalost, pokazalo da je to bilo na njezinu štetu, jer joj je, kako je Ed sad i sam zapazio, otac želio oduzeti onoga koji se njoj činio najboljim za nju, želio ju je prisiliti da se uda za neljubljenog čovjeka, jer je za nju želio najbolju partiju nadaleko i naširoko.

— Nadam se da kod svoje djece nikad neću načiniti istu grešku, kakvu si ti učinio, tata — dobacio je starcu. — Želiš mamu okriviti za Lizinu smrt, a sam si zapravo najveći krivac. Voljela je Larryja Longa, a nije trpjela Raya Oaklanda. Sad mi je jasno i zašto ga nije mogla trpjeti. Liz je zacijelo osjetila da taj momak može biti nasilan i podmukao do krajnjih granica. Jesi li ikad razmišljao o tome kako to da on odjednom nosi kolt kalibra 45, a prije toga godinama je nosio kalibar 44? Osim njega nema svjedoka koji bi se zakleo da je Larry Long ispalio smrtonosno tane. Ili je ipak netko vlastitim očima vidio kako se to zapravo dogodilo... Gotovo bih se mogao kladiti da bi se ta osoba odmah našla na platnom spisku Raya Oaklanda, a pogotovo kad bi porota morala Larryja Longa proglasiti krivim i poslati ga na vješala. Onda bi tek započelo. Stari Long je otvo-

rio pakao, a što će tek biti ako mu ubiju sina?

— Za to je on, nadam se, previše pametan — rekao je stari Bragg vrlo tmurno. — Imao bi cijeli kraj protiv sebe.

— Mene ne, tata — sad je Ed bijesno protisnuo, okrenuo konja te ga natjerao u galop.

Mortimer Bragg držao je svoga konja i gledao za sinom. S gorčinom je postajao svjestan da sad ima samo još Eda, koji je morao naučiti još mnogo toga prije nego što postane sposoban da vodi tako veliki ranč kao što je Leiter-B. On je, doduše, mnogo toga naučio baš od Larryja Longa, ali...

— Pakao i svi vrazi u njemu! — psovao je starac ogorčeno. — Stalno se spotičem o to pseto... Pa ipak, ne mogu a da ne priznam da je Larry Long uradio za moj ranč više nego itko drugi.

Mortimer Bragg je izgubio volju da posjeti svog susjeda kojeg je smatrao idealnim mužem za svoju kćer. Pri povratku kući uopće nije zapazio da postaje sumnjičav zbog Rayeve bučnosti.

V

Larry Long je najveći dio vremena provodio na tvrdom ležaju u svojoj ćeliji i zurio besmisleno pred sebe. Bilo da je sklopio ili otvorio oči, slika se nije mijenjala; lice djevojke koja ga je voljela

i koju je on volio kao nijednu ženu dotad.

Mnogo štošta postalo mu je jasno u toku proteklih sati. Nije se morao okomiti na Raya Oaklanda kad ga je ovaj izazivao. Sve je završilo smrtonosnim pucnjem.

Što je Oakland nakon toga uradio Larryja nije osobito zanimalo. Život mu je postao besmislen jer Liz više nema. Neka mu urade što hoće, mogu ga osuditi po zakonu, linčovati ga bez suda, bilo mu je svejedno. Zahvatila ga je čežnja, dapače, želja za smrću.

Nije bilo nikakve sumnje da za njega više ne postoji nada. Trenutno je bio u takvom stanju da to i nije bilo važno. Zahvatila ga je zaista čežnja za smrću. Zato je bez protivljenja prihvatio i najteže što mu je rulja mogla pripremiti: linč!

Nije ni zapazio da mu je otac došao u posjet.

Stajao je ispred rešetaka ćelije, svojim čvrstim šakama pograbio dvije željezne šipke kao da ih želi slomiti golim rukama.

— Zar si gluh, ti, spavali-ce? — javio se sad sinu, koji ga nije čuo iako mu je govorio već neko vrijeme. — Rekao sam da ću se pobrinuti za najboljeg odvjetnika koji se uopće može naći.

Larry Long je napokon pokrenuo glavu i pogledao oca kao da je providan.

— Čemu? — upitao je bez-

bojno. — Ja imam Liz na savjesti, oče!

— Ti si je, dakle, ipak ustrijelio? — kriknuo je stari čovjek.

— Nisam baš ja, ali sam oborio Raya Oaklanda koji me je izazivao, a pri tome je njegov kolt opalio. Kriv sam, dakle, ja, iako nisam ispalio smrtonosni hitac.

— Sine, ti si sasvim lud, shvaćaš? — ispravio ga je stari. — Pa, tko je silio toga klipana da vam se približi sa zapetim pištolje? Zar si mu ti prijetio? Ili je to uradila mala? Odmahuješ glavom. Dakle, nije bilo tako. Da si i pucao, ni u tom slučaju ti nisi kriv, mladiću.

— Iz mogega kolta nedostaje jedno tane, a liječnik je našao jedno kalibra 45 — dobio je mučan odgovor. — Ray Oakland je uvijek nosio kalibar 44!

— Sve do prije kratkog vremena — objasnio mu je starac. — Šerif Brown mi je rekao da bi se čudio kad bi morao utvrditi da je to pseto velike gubice ubilo oružjem te vrste.

Larry je slegnuo ramenima i odvratio:

— Pa da i jest, on se nije dužan nikome opravdavati. Koga se uopće tiče da li nosi kalibar. 44 ili. 45?

— Tebe, jarče! — Starac je bio vidljivo uzrujan. — Da je on kao dosad, nosio kalibar. 44, ne bi bilo teško ustanoviti stvarnu istinu.

— Pa i kalibar .44 bi ubio Liz — čuo se mukli odgovor — a moj udarac šakom bio je uzrokom što je došlo do pucnja.

Time se činilo da je rekao sve što je imao reći. Sagnuo je glavu a lice pokrio rukama. Dao je na znanje da više ne želi vidjeti nikoga čak ni vlastitog oca.

Starac je još neko vrijeme šuteći promatrao sina, a onda se okrenuo i izišao.

Šerif ga je ostavio samog s Larryjem, pa nije čak ni zahtijevao da mu stari preda svoje oružje. Sa zadovoljstvom je odmah opazio da uzgajač konja ima oba revolvera za pojasom.

Dosad su ga vidali uvijek samo s jednim starim koltom kad bi dolazio u El Paso da kupi neke stvarčice koje su i pri najskromnijim zahtjevima ipak potrebne u divljini.

Sad je opet nosio dva, ista ona dva koja je Ches Brown vidio na njemu prije mnogo godina kad je i sam bio dječak i divio se slavnom umjetniku u strijeljanju, koji je sam samcat uspio spriječiti iza rešetaka cijelu bandu najgorih pasjih sinova, jednog po jednog, ali je skratio i popis preživjelih. Nagrada-
ma koje su bile raspisane na takve ptičice mogao je mnogo zaraditi, ali njemu nije bilo stalo do novca pa se ga odricao u korist šerifove udovice i njezine djece. Šeri-

fa su ubili banditi, zapravo, bez nekoga posebnog razloga. Vjerojatno ih je smetala njegova metalna zvijezda.

Njihova je nevolja bila samo u tome što je upravo taj šerif imao jednoga i najboljeg prijatelja: Longa. On je već imao poznato ime kao revolveraš kad je do njega stigla vijest o nasilnoj smrti prijatelja.

— Opet nosiš staro gvožđe, stari policajče? — pitao je šerif Brown starca, koji mu je oduvijek bio uzor. — Samo nemoj da ti padne na um da kreneš ratnom stazom, Long. Ne u oblasti u kojoj sam ja šerif. Bilo bi mi proketo žao kad bih morao krenuti protiv tebe.

— Želiš li me uplašiti? — upitao je zajedljivo starac. — Čuješ li kako moje stare kosti već pucketaju?

— Ostavi se šale, stari — stigao je odgovor. — Ja vrlo dobro znam koliko si nekoć bio dobar. Ali ni tebe godine nisu mimoišle ne ostavivši traga.

— To možeš odmah ustanoviti — izazivao je Long. — Ne moraš ciljati, možeš pogoditi i slučajno.

Ponašali su se kao dječaci koji vole tučnjavu. Obojica su to znali i shvatili. Bio je to jezik ove čudesne zemlje koja im je bila dom.

Šerif Brown je polako ustao i popravio kravatu.

— Vi ćete se zadržati vani, prijatelju — zagundao je

prema svom zamjeniku, koji je tog trenutka ušao u ured. — To se tiče samo nas dvojice. Najbolje će biti da se opet svi malo razidete po gradu. Dakle, napolje!

Zamjenik nije ništa shvatio, ali se ipak okrenuo na peti i izišao. Brown je bio šef.

Oba su muškarca stajala jedan nasuprot drugome i čekala da drugi potegne.

Chesu Brownu je napokon postalo preglupo to čekanje... Potegao je i bio je zaista vrlo, vrlo brz! Ipak, kolt je još bio do pola u koricama...

Long je toliko mladog čovjeka od sebe pretekao za cijelu dužinu i omogućio mu da sad gleda u cijevi obaju revolvera.

— Nisi loš, Ches Brown — progundao je i spremio teške koltove. — Budeš li vrlo marljivo učio, možda jednog dana i uspiješ. Za desetak, dvadeset godina. Zdravo, Ches!

Otišao je ne čekajući odgovor na svoj pozdrav. Zapravo je Ches Brown potpuno zaboravio na pozdrav. Lekcija koju je upravo dobio bila je prilično gorka. Posebno stoga što se osjećao toliko siguran u sebe u usporedbi sa starim Longom.

Još je mogao vidjeti Longa kako jaše na svom prekrasnom sivcu, okružen svojim psima.

Šerif ih je pokušao izbroji-

ti. Nije uspio. Prebrzo su se kretali s jedne strane na drugu, naprijed i natrag, a bili su toliko slični i stalno se miješali, da nije bio siguran koje je već brojio.

Da li su to bili svi psi koje je posjedovao starac, to nije znao. Stari je uzgajao te pse iz čiste ljubavi, a mnoge je poklanjao prijateljima, zapravo, više je poklanjao nego prodavao. I Larry je imao jednog takvog psa, koji je stalno bio uz njega.

Pomisao na to potresla je starca poput udarca šakom. Gdje je ostao Larryjev pas?

U međuvremenu se već smračilo. Prijetili su debeli crni oblaci, tama je bila gusta i crna poput tinte. No psi imaju izvanredno dobro razvijen njuh i nisu prepušteni samo svojim očima. Pseć nos je u stanju nanjušiti i najbeznačajniji miris. Takav miris psi često slijede miljama.

Oni su odveli starog Longa do psa njegova sina. Ležao je iza staje za iznajmljivanje razbijene glave, a u gubici je još imao krpicu haljetka svoga ubojice. Long je morao čeljust mrtve životinje rastaviti nožem da bi izvukao tu krpicu.

Nije to bio neki osobit nalaz. Takvih je haljetaka bilo na stotine. Gotovo svaki kauboj imao je po jedan. Ništa više starac nije mogao pronaći. Ali ipak. Bio je sigu-

ran da će mu ta krpica ubuduće biti korisna.

Kroz stražnja vrata kliznuo je u staju za iznajmljivanje gotovo bešumno. Oprez je bio suvišan. U staji su bili samo konji. Ni na sjeniku nije bilo nikoga. Nije mu bilo potrebno ni pet minuta da se uvjeri da osim njega u staji nema čovjeka. Pogledao je konje u boksovima i svežnjeve, koji su ponegdje visili na stijenama zajedno sa sedlima i opremom.

Našao je sedam haljetaka od teleće kože, ali svi su bili svijetle boje. Ni na jednom nije nedostajao komadić. Preostao je samo još mali prostor na kraju, prostor za čuvanje staje, čiji je jedan dio služio kao komora za sedla.

Pokretna vrata nisu bila zatvorena. Nije bilo ničega, što bi trebalo skrivati. Nije bilo ni haljetaka od teleće kože koji je tražio, ali u uglu je jedan, čini se, nedostajao.

Long je našao lopatu i ponio je sobom kako bi zakaopao Larryjeva psa. Nakon završenog posla donio je lopatu natrag i odjahao u središte grada.

Ispred saluna privezao je konja o gredu i naredio svojim psima da ostanu kraj konja. Konj je bio kao div među skakavcima, ali nijedan lopov nije imao volje da mu se približi.

Svi Longovi psi bili su dre-

sirani na čovjeka. Dobili su i neku vrstu specijalne poduke da postanu izvanredni zaštitnici svoga gospodara. Samo se po sebi razumije da slušaju, prate i reagiraju na svaku riječ svoga gospodara. Jedan od njih, najjači, uvijek se držao gospodareve desne noge, a pratio ga je i do stola kad je Long ulazio u salun. Sad je pas okrenuo leđa svome gospodaru i pažljivo motrio sve što se zbiva iza njegovih leđa. Long je položio na tezgu krpicu iz svog džepa i pogledao barmena koji ga je posluživao. On je samo odmahnuo glavom.

— Pojma nemam, gospodine Long — rekao je. — Ništa takva nisam vidio.

— Nadam se da govoriš istinu, mladiću — zamišljeno je odvratio Long. — Za tebe bi bilo vrlo nezgodno kad bi mi lagao.

— Zašto bih? — upitao je ovaj opušteno. — Da sam vidio neki takvi haljetak, ja bih vam rekao. Osim toga, od našeg šefa imamo naredbu da se ne petljamo u stvari koje nam mogu samo natovariti nevolje na vrat, a nas se, zapravo, ništa ne tiču.

Long je kimnuo. Znao je da to mora prihvatiti tako kako mu je rečeno. Bio je to grad u kojem je čovjek brzo mogao postati mrtvac ako bi zabadao nos u stvari koje ga se ne tiču. Nikome se nije

moglo uzeti za zlo ako se zbog toga držao suzdržano. Osim toga starac je mogao biti zadovoljan time što mu je barmen rekao. Bilo je dosta jasno da ni na jednom haljetku koji je zapazio nije nedostajao komadić.

— Ako bi netko mogao reći na čijem haljetku nedostaje takva krpica, taj bi mogao zaraditi stotinu dolara, momče — dodao je pa izišao iz saluna praćen svojim psom.

Činilo se da mu nitko ne posvećuje osobitu pažnju. Ipak ga je netko vrlo pažljivo slušao i pratio, premda se pravio da ni za što nije zainteresiran. Ubrzo je iskapio viski i izišao. Nije znao da je krenuo u obrnutom pravcu od onoga, kojim je krenuo Long. Bilo mu je i prilično svejedno. Želio je razgovarati sa sasvim određenim čovjekom, a znao je gdje ga može naći. Ili je barem vjerovao da to zna.

Četvrt sata poslije bio je nešto pametniji.

Čovjek je pred dosta vremena napustio El Paso zajedno sa svojim šefom Rayem Oaklandom i njegovim revolverašem Stuffom Canassyjem. Sada je Jerry Bannister, koji je tražio tog čovjeka, imao o mnogo čemu razmišljati. Prije svega o tome, treba li sve reći Longu ili ne.

Došao je do zaključka da je bolje da to ne uradi. Za

starca bi to bilo bolje, jer bi u protivnom on bez oklijevanja odjahao do Longhorna i tamo nasrnuo protiv suviše olova nego bi mogao podnijeti.

Mladi kauboj je odlučio da radije to uradi sam. On, napokon, radi na tom ranču i nitko se ne bi začudio ako se on vrati kući nešto ranije nego je uobičajeno. Dosad je u toj zapetljanoj igri izvlačio samo konce, a to je časno sam sebi obećao. Pokušaj oslobađanja Larryja Longa, koji je on inscenirao, propao je, a on niti sada nije bio baš siguran da li je uradio ono pravo ili ne.

VI

Sada je stari Long morao iskoristiti svoje četveronožne prijatelje kako bi našao onoga čija je jakna u posljednje vrijeme nešto pretrpjela. Dao je krpicu psima da je onjuše.

— Tražite! — naredio im je napokon, kada su krenuli.

S njuškama na tragu jurili su prema ranču Longhorn. Starca to nije ni najmanje iznenadilo. Psi su jednostavno išli po tragu, bez glasa, onako kako su naučili, bez lajanja, za mirisom.

Uskoro je Long znao kako vodi trag kojim su psi krenuli: na ranč Longhorn.

To ga više nije uopće iznenađivalo. Poput noževa izoštrene osjetila pasa i njegova prijašnja iskustva to su

potvrđivala. Long je predobro poznavao ljude koji ovdje žive i uvijek je znao što se radi. Zato mu je odmah i bilo jasno zašto je Ray Oakland nastojao da Larry što je moguće prije ode u zatvor, a po mogućnosti i na vješala.

Nakon onoga kobnog pucnja, koji je Liz Bragg stajao života, nije više Ray vidio nikakva izgleda da ženidbom sa susjedovom kćerkom stekne barem dobar dio golemog ranča. Sad se spremao da zaigra drugačiju igru.

Ali pri tom je morao isključiti Larryja. Da je Mortimer Bragg imao samo žličicu mozga više, došao bi do istog zaključka kao i Larryjev otac. Mort je morao znati: Larry nikad ne bi dozvolio da djevojci, koju je toliko volio, padne i vlas s glave.

— Mort, ti si prokleta budala — mrmljao je stari Long sebi u bradu. — Osim toga, očito je da si već zaboravio da si i sam u ono daleko vrijeme bio običan jahać kad se Mercedes Jimenez zaljubila u tebe i htjela se udati za tebe. U odnosu na tebe moj sin je bogat čovjek, ti, glupi jarče! Na našem se ranču nalaze skupocjeni konji, a i sama zemlja vrijedi mnogo. Ljepšu i bolju ljetnu ispašu uopće ne možeš zamisliti. Ah, do vruga s tobom, tvrda tikvo...!

Tada su se pred njim pojavile zgrade ranča i on je

budno motrio samo ono neposredno pred njim. Nekog sigurnog dokaza da je Larry kriv za djevojinu smrt nije bilo, a to što je on bio uvjeren u nevinost sina, nije bilo dovoljno.

Značilo je to riječ protiv riječi, i to je starom borcu, dakako, bilo vrlo jasno. Napokon, bilo je to točno ono što je on želio izmijeniti i radi čega je poduzeo ovo samoubilačko jahanje na ranč Longhorn, na ranč Raya Oaklanda.

Sad je ranč bio pred njim i on je psima doviknuo oštru zapovijed.

Pas predvodnik je zaobišao ranč. Long je sad bio siguran da više nitko ne može otići s ranča, a da ne upadne u neprilike sa psima. Kad bi netko bio lud pa posegao za revolverom, pas bi bio brži. Te snažne životinje nisu se plašile pucnjave, već bi od nje samo paklenski podivljale ako bi se osjetile ugroženima.

Moćni predvodnik čopora i tri psa trčkarali su uz starca koji je stigao do dvorišta ranča. Ostali su kraj njega kad je sjahao. Long se pravio da ne zapaža ljude koji su se počeli pojavljivati sa svih strana držeći oružje.

Ray Oakland se pojavio iz kuće tek kad se pojas smrti stegnuo oko starca. S njime se pojavio i Stuff Canassy, njegov revolveraš, a uz njega i Branch North, predrad-

nik, za kojega nijedan prljavi posao nije bio dovoljno ogavan. Ali ne samo zbog toga što ga je obožavao. Razlog zbog kojeg se Branch posljednju godinu pokušao pokazati nezamjenljivim imao je svoje ime — Debbie Oakland. Bila je to mlada rančerova sestra, koja je sada sa prozora svoje sobe na katu znatiželjno promatrala što se dolje zbiva. Vidjela je starca, njegova konja i pse što su mirno čučali kao da ne sudjeluju u svemu što se zbiva.

Debbie Oakland je imala izvrstan vid. O starčevim psima znala je više od bilo koga osim Longovih. Neko je vrijeme gotovo svakodnevno jahala u brda i posjećivala Longove.

Bila je toliko glupa da se Larryju bacila bez oklijevanja oko vrata, a on ju je nježno odgurnuo i rekao da već za nekoliko dana namjerava početi raditi za Mortimera Bragga. Premda nije spomenuo Liz, ona je bila žena i imala je razvijeno šesto čulo za takve stvari. Bilo joj je jasno da on samo radi Liz odlazi s vlastitog ranča da kod njezina oca radi kao sluga.

Debbie Oakland je to shvatila i odjahala. No nije propuštala nijednu priliku da ponovo ne navrati. Nije odustajala od toga da svom velikom bratu Rayu Oaklandu spomene kako bi bilo dobro da oženi Liz Bragg. Us-

put je znala primijetiti da bi zapravo bilo sasvim dobro kad bi se ona sama malo pobrinula oko sina staroga Bragga. Bili su, doduše, istih godina Ed Bragg i ona, ali mladić je u stvarima oko žena bio još tako zelen da bi za Debbie bila malenkost smotati ga oko prsta.

Da joj Larry Long nije bio u krvi, tko zna ne bi li to zaista i uradila. Bilo kako bilo, u ovoj zemlji nije imala nekoga velikog izbora.

Nitko osim nje i Larryja nije znao koliko ga je željela. Ni njezin brat, ni itko drugi.

Sad su je vidjeli odozdo i mnogi su nevoljko ovlažili usne. Bila je krasna djevojka ova rančerova sestra. Ali nijedan od tih momaka nije mogao vidjeti da je Debbie Oakland kraj sebe na zidu imala prslonjenu vinčesterku. Ona je, doduše, znala da svaki pas starog Longa mnogo vrijedi, ali tu je bilo previše ljudi. Druge pse još nije vidjela. Oni su se polako približavali dvorištu i pri svakom su koraku njuškali na sve strane i vrebali imali u blizini netko koga bi morali držati na oku. Svi su se ipak nalazili nasred središnjeg dvorišta. Čak je i kuhar izišao sa sačmaricom skraćene cijevi u rukama i pažljivo gledao prema glavnoj kući.

Debbie je u zadnjem trenutku opazila, ali nije se

usudila upozoriti kuhara. Pas je naglo skočio i zgrabio kuharevu podlakticu zubima. Rančer se ukočio poput stupa. Nije se usudivao pokrenuti, samo su mu oči kolutale amo-tamo. Svaka životinja već je izabrala jednoga od dvanaestak ljudi. Sve je više životinja izranjalo iz mraka.

— Pozovi te zvijeri natrag, stari! — zagrmio je mladi rančer.

— Zašto? — upitao je Long mirno. — Zar zato da biste me, ako vam se dopadne, mogli bez muke rastrgati na komadiće? Moji psi već vode brigu o tome, Oaklande. Ako i jedan od tvojih jahača pokuša potegnuti pištolj, pa... vidiš i sam...

Jedan od kauboja se ogleda da vidi što se nalazi iza njega. Budući da je već imao pištolj u ruci, činilo se da želi ustrijeliti psa što je stajao iza njega.

Pas ga je iz zaleta zaskočio i srušio na tlo, a metak koji je pri tome ispaljen promašio je. Usijana glava više nije imala vremena drugi put opaliti. Pas je već zgrabio njegovu ruku koja je držala pištolj. Samo budala ne bi shvatila što to znači.

Čovjek je ispustio oružje, a pas je odmah pustio njegovu ruku. Povukao se dva-tri koraka unazad, i zurio u čovjeka koji se jedva usudio disati.

— Nazad, Spot! — naredio

je stari Long i pas je odmah poslušao. Udaljio se malo od svoje žrtve i ponovo zastao.

Starac se obratio Oaklandu.

— Udalji svoje revolveraše odavde — zahtijevao je grubo. — Svi moraju odbaciti oružje. Moji psi ne podnose ako im se time prijeti.

— Do vraga s tim beštijama i s tobom, Long! — urlao je Ray Oakland. — Ja ću ti pokazati što se na ovom ranču može učiniti s takvim životinjama. Pažnja, ljudi! Sad...!

Nije bilo jasno na koga misli, da li na sve ili samo na dvojicu što su bila uza njega. Osim njega samog i njegova predradnika Porancha Northa nitko se nije ni pomakao.

Obojica su jedva stigla prihvatiti drške svojih revolvera, a već su ležali pod psima, koji su do maločas čučali kao da ih se sve to uopće ne tiče.

Treći je stajao ispred Stuffa Canassyja i opasno iskešio zube. Revolveraš je stajao poput spomenika. Čak i pomisao na to, da bi mogao izgubiti svoj dobro plaćeni posao nije ga ponukala da nešto pokuša. Znao je malo o psima, a ono što je dosad vidio od četveronožaca starog Longa bilo mu je sasvim dovoljno.

I Ray Oakland je u međuvremenu shvatio kakva je bio budala. Ležao je na tlu,

a na njemu jedan od pasa i držao mu vrat svojim raljama.

— Ben! Jock! Black!

Psi su poslušali. Treći pas, koji je pazio na Canassyja, ostao je na svom mjestu. Long je sada naredio predvodniku:

— Traži čovjeka!

Dao mu je da opet onjuši krpicu s haljetka. Predvodnik je skočio kao gladna puma pred čovjeka koji se odazivao na ime Branch North i ostao je stajati pred njim. Nije bilo mrmljanja, ni laveža, ali North je bio siguran da će ga životinja zgrabiti za vrat čim načini i najmanji pogrešan korak koji pas neće shvatiti.

— Čemu sve te besmislice? — pitao je Longa. — Želite li me za nešto osumnjičiti, čovječe?

— To nije potrebno, Branch North — odgovorio je starac ledeno. — Želio sam samo ustanoviti tko je ubio Larryjeva psa i sad to znam: vi, Northe! O tome ipak morate razgovarati s mojim sinom čim izide iz prokletoga kaveza kamo ste ga vi strpali, Oaklande! — Munjevito se okrenuo prema rančeru i zagledao se u njega. — Idite u kuću, Oaklande!

To je doista zvučalo kao zapovijed i u normalnim prilikama Ray Oakland bi već skočio starcu za vrat ne vo-

deći računa o njegovim godinama.

Sad je poslušao kao neki od tih divno dresiranih pasa.

— Pazite! — još jednom je stari naredio svojim psima bezbrižno i samouvjereno kao da je ovdje on šef, a svi drugi samo posjetioci.

Ljudi su ostali stajati kao kipovi. Nisu znali kako da se ponašaju. Bojali su se pasa. Nijedan od njih nije imao iskustva sa psima.

Branch North zaškiljio je na Stuffa Canassyja, koji mu je stajao sučelice, ali on je samo slegnuo ramenima.

Ova neznatna kretnja bila je dovoljna njegovom četveronožnom pratiocu da mu pokaže svoje sjajne zube.

— Neka sam proklet! — zaurlao je bijesni predradnik i potegao oružje iz korica. No pas je bio brži. Već kod prvog pokreta Brancha Northa pas je skočio na njega, ali ga nije oborio na tlo već je zahvatio njegovu ruku s oružjem. Činilo se da ima razum poput čovjeka i da je čak mogao izračunati i Northovu brzinu potezanja. kad je pištolj bio napola izvučen, velika životinja mu je zgrabila ruku i zagrizla. North je prodorno kriknuo i pištolj mu je ispao iz ruke. Predradnik je pak bio dovoljno glup i pokušao izvući ruku iz čeljusti krvožednog psa.

Pas je munjevito reagirao. Zagrizao je još čvršće i bolni-

krik predradnika mogao se sad daleko čuti.

Stari Long je sad stajao na verandi, a obje su mu ruke bile na dršcima revolvera.

— Top! Ovamo!

Jedva da je povisio glas ali pas je odmah poslušao. Čučnuo je kraj svoga gospodara i dalje zurio u Northa.

— Dobar, Top! Dobar! — pohvalio ga je starac. — Pazi i dalje na ovog ubojicu pasa, čuješ li?

Uši psa samo su se nakratko pomakle. Gospodara nije ni pogledao, samo je uporno piljio u predradnika, koji je klečao na tlu i jaukao. Svoju maramu omotao je oko velike rane od ugriza, koja je jako krvarila.

— Dobar, Top — ponovio je starac i iščezao u kući. Budu li kauboји vani pametni, neće se ništa dogoditi. Psi nikad ne napadaju bez razloga.

— 0 —

Oakland više nije bio sam u prostoriji za stanovanje. Njegova sestra je sad stajala iza njegova stolca. Oči nasilnoga mladog rančera bile su kao mrtve kad je starac ušao.

— Gospodine Long, što se to događa? — pitala je Debbie kad je starac već sjeo. No on uopće nije pokazivao namjeru da je o bilo čemu obavijesti. Svoje, poput leda hladne oči upravio je u nju i Debbie Oakland je jasno

osjetila kako je podilazi jeza.

— Ta se stvar tiče samo muškaraca, gospodice — objasnio je stari lisac. — Radije se udaljite, je li jasno?

Djevojka je zabacila glavu. Nije navikla na takav ton. Nitko joj se na ovom ranču nije usuđivao tako obratiti, čak ni njezin divlji i samovoljni brat. Polovica ovog ranča pripadala je njoj, a i posljednja propalica u oblasti ranča Longhorn poštovala je Debbie Oakland kao drugog gazdu. Kad je trebalo, bila je u stanju pobijediti riječima svakog muškarca koji je drukčije mislio.

Nekolicina najljućih revolveraša već je znala što je sve u stanju uraditi ta djevojka bičem od volovskih žila, koji je najčešće imala pri ruci. Ali i koltom maloga kalibra 32, koji je skrivala u nekom džepu svoje nabrane haljine za jahanje načinjene od divlje kože, znala je ne samo biti vrlo brza nego i pogoditi nevjerojatno sigurno.

Da je Long bio bilo tko s ranča...

— Nekad ste bili ljubazniji sa mnom, gospodine Long — rekla je Debbie dajući tonom starcu na znanje koliko je ljutita na njega i njegovo suho izgovorene riječi. — Ray je moj brat, a ovaj ranč...

— Polovica pripada vama, gospodice, to ja znam — upao joj je stari u riječ. — Ali ono što vaš brat i ja moramo

izvesti na čistac tiče se samo nas dvojice. Poslije možda i Larryja, ako ikad izide iz zatvora u koji ga je strpao vaš fini gospodin brat, gospodiце!

Debbie se odmakla malo od bratova stolca, pomakla se u stranu i stala kraj masivnoga kamina. Sad je obojici muškaraca mogla gledati u oči, a s jedne strane kamina nalazila se i njezina vinčesterka.

— Što si uradio, brate? — tiho je upitala, ali ipak oštro.

Oakland je podigao glavu i pogledao sestru.

— Što si rekla, Debbie?

Ona je ponovila pitanje, a on je ravnodušno slegnuo ramenima.

— A što sam to trebao uraditi? — odvratio je. — Larry Long je ubio djevojku koja je trebala postati moja žena. U mojoj prisutnosti, sestro! Zar je trebalo da pri tome još oklijevam s tim pasjim sinom?

Iz njegovih riječi vidjelo se da se sabrao.

— Lažeš, pasji sine! — rekao je Long mirno kao da ga ova izjava ni najmanje nije smela. — Moj je sin volio tu malu, razumiješ? I ona je voljela njega. Ona, dakle, nikad ne bi postala tvojom ženom. To je, dakle, tako — zašutio je naglo. — Ja, budala! To je, dakle, bilo, ili ti nisi mogao podnijeti činjenicu da bi Liz Bragg mogla tebi pretpostaviti nekoga obič-

nog kauboja. Da nije kod tebe u računu bio samo ranč? Onda je zaista glupo što si ustrijelio nju a ne mojeg sina. Kako ćeš sad doći na ranč Leiter-B? Možda preko svoje sestre? Ako je dovoljno zagrijana, mogla bi vrlo lako zaluditi sina Mortimera Bragga. Ta mi djevojka ne izgleda da bi mogla sudjelovati u takvom lopovskom pothvatu.

— Na to se možete osloniti, gospodine Long — javila se prilično kruto Debbie. — Ed nije jedini čovjek na svijetu, a i da jest, ja bih se pobrinula da mu nitko ne skinе ni vlas sa glave. — Okrenula se svome bratu, leđeno ga pogledavši. — S tobom sam završila, Ray, definitivno i bez ostatka. Ovog časa odlazim s ovog ranča i dat ću nalog nekom odvjetniku u El Pasu da se pobrine za moja prava.

— Dobro, sama si tako željela, sestro! — rekao je ravnodušno. — Isplatit ću ti tvoj dio i ne želim te više vidjeti. Samo nemoj misliti da će se tvoj udio procjenjivati na osnovi današnjeg stanja i vrijednosti ranča. Utvrdit će se kao osnovica ona vrijednost koju je Longhorn imao kad sam ga ja preuzeo. Ako se sjećaš, to nije bilo osobito mnogo. Naš stari se nije baš najbolje razumio u gospodarstvo.

— Ja i ne želim više od onoga što mi pripada — od-

vratila je Debbie suho. — Ali to mora biti najkraćim mogućim putem i u gotovom do posljednjeg centa. U svakom slučaju sud je odlučio o vrijednosti ostavštine od stotinu tisuća dolara, a ta je odluka donesena nakon očeve smrti.

Oakland se najprije resko nasmijao, a onda je zašutio postavši svjestan da je Debbie rekla istinu. On je sam vodio računa o tome da sudac u El Pasu postavi što je moguće veću vrijednost, radi nekoga bankovnog kredita koji je Rayu bio potreban da bi iz ranča načinio pogon koji će u kratkom vremenu donositi zaradu. Predugo je bio zapušten. Da je njegov otac živio još samo pet godina duže, veliki bi ranč došao na bubanj.

— To ne možeš uraditi — istisnuo je bijesno. — Ti prokleta dobro znaš da je taj ušljivi ranč tada...

U tom se trenu sjetio čovjeka koji se nalazio ovdje i ponašao se kao da je pozvan. Bijes je zaplamsao u njegovim očima.

— Napolje! — otresao se na Longa bijesno i ispruženom rukom pokazao prema vratima. — Čovječe, izlazi odavde ili...

Desnicom je munjevitom brzinom posegnuo za revolverom.

Long se još nije micao. Prepustio je to psu Jocku.

— Zgrabi! — naredio je oš-

tro i već je Ray Oakland zaurlao. Više nije imao mogućnosti da posegne za revolverom sa svoje desne strane. Nije se usuđivao potegnuti drugi revolver. Bilo mu je jasno da će pas tada zagristi, jer sad ga je samo držao zubima.

— Prokletstvo! Pozovite tu zvijer, Long! — vikao je Ray rančeru.

— U redu — odvratio je ovaj mirno. — Sad znam otprilike sve što sam želio znati... — Okrenuo se i izišao. Njegovi četveronožni prijatelji još su stražarili nad kaubojima. Činilo se da se na svoga gospodara i ne obaziru.

Long je uzjahao i krenuo s ranča. Tek kad je bio dovoljno udaljen od ranča, resko je zazviždao. Pas koji je držao Raya Oaklanda, sad se tako naglo odmaknuo i oslobodio Raya da je mladi rančer zateturao. Kad se opet sabrao i posegnuo za koltom, pas je iščezao.

Psujući pojurio je Oakland van sa zapetim oružjem, ali ondje više nije bilo pasa koje je Long doveo sa sobom kao Čuvare.

— Na konje! — Oaklandov se glas gotovo prelomio kad je zaurlao tu naredbu. — Moramo uhvatiti toga prokletog pasjeg sina!

Požurili su što su bolje znali i umjeli a njemu su doveli sivca dugih vitkih nogu. O tom sivcu se pričalo da je

bio najbrži konj na pet stotina milja uokolo, što je bila izmišljotina. Ray možda još nije imao prilike vidjeti kako trči Longov konj. Njegov najlošiji konj bio bi sad u stanju ostaviti Oaklandova sivca daleko iza sebe. U svakom slučaju na Longhornu od sivca nije bilo boljega konja.

Staroga nisu mogli uhvatiti jahači s ranča Longhorn. Nije im pomagao ni gnjev njihova gospodara. Na kraju je i sam uvidio da je besmisleno nastaviti ovu ludu trku. Kad je to shvatio, okrenuo je sivca i šuteći odjahao na ranč.

— Dodite — zapovijedio je svojim revolverašima kad je pred glavnom zgradom kliznuo iz sedla i pošao u kuću. Stuff Canassy je dodao uzde jednom od stajskih momaka i pošao za svojim gospodarom. Drugi su povelili konje u koral i nestali u prostorijama za kauboje. Neki su postali vrlo zamišljeni. Njihov gazda je zakazao. To nije bilo dobro u takvom čoporu u kojem su bili i konjokradice i ubice.

Dosad su vjerovali da su na ranču sigurni pod vodstvom takvog gazde koji je bio dovoljno jak da ih štiti pred zakonom.

Danas im je svima običan starac pokazao koliko je zapravo velik njihov gospodar. Baš zbog toga su se toliko zamislili.

Sljedećeg jutra nestalo je

sedam momaka a da to Ray Oakland u početku uopće nije opazio. Kauboji su dosad bili isključivo stvar njegova predradnika Brancha Northa. Ali ni njega nije bilo na ranču. Otišao je već onda kad je Ray Oakland s momcima poletio za starcem kao ludak.

Branch North je izvukao i posljednji atom snage iz svojeg konja na putu u El Paso k liječniku, koji bi pružio pomoć njegovoj ozlijeđenoj ruci. Jedina pomoć koja mu se tamo mogla pružiti bila je amputacija podlaktice. Više se nije dalo uraditi, tvrdio je liječnik.

Budući da je u El Pasu živjelo još nekoliko liječnika, Branch North je otišao jednom od njih i zamolio ga da mu sačuva ruku.

— Tu se ne može ništa uraditi — čuo je odgovor. — Osim amputacije nema druge pomoći.

— Brbljarije — dobacio je predradnik liječniku i potražio drugoga, pa trećeg.

Kad je i od njega dobio isti odgovor, odjahao je preko mosta prema Ciudad Juarezu.

Tamo trenutno nije bilo pravog liječnika, ali neki je nadriliječnik postojao, i njemu su se pripisivala najluda čudesa.

Čovjek je pomogao Branchu Northu. Barem je tvrdio da mu je pomogao. Zapravo mu je samo ublažio najgore

bolove do neke snošljive mjere. Povezao mu je ruku. Northa je taj čovjek olakšao za stotinu dolara za pomoć koje zapravo uopće i nije bilo. I sam nadržiliječnik je shvatio da osim amputacije više nema nikakve pomoći. Ali kad se kod njega pojavio North Branch, više nije imalo nikakvog smisla amputirati ruku.

Idućeg dana nađen je nedaleko od Ciudad Juareza. Osim donjeg rublja ništa nije imao na sebi. Nitko nije znao da je to bio North Branch. Nitko osim nadržiliječnika, a ovaj je, dakako, dobro pazio da negdje ne otvori usta. Gringos i s druge strane rijetko su prelazili rijeku da bi postavljali pitanja na takvim mjestima, punim zadnjeg ološa, jer se pri tome moglo ostati i bez glave.

Novi Oaklandov predradnik zvao se John Haggerty. On nije bio poput Northa, da bi bio spreman uraditi svaku, pa i najprljaviju stvar. Ipak su mu mnoge stvari bile dobro poznate, razumio se u pogon tako velikog ranča kakav je bi Longhorn, pa se rančer pouzdao u njega, a sam se mogao brinuti o drugim stvarima. Njegova sjenka, revolveraš Stuff Canassy, sudjelovao je u tim njegovim pothvatima, i to tek onda kad mu je gazda udvostručio zaradu koja je ionako bila vrlo visoka.

Ni jedan jedini put nije po-

mislio, što bi mrtav čovjek mogao početi s gomilom novca...

VII

Ray Oakland i njegov revolveraš odjahali su u El Paso. Rančer je putem pričao Canassyju kako se stvari imaju dalje odvijati nakon starčeva posjeta. Njegov sin sjedi u zatvoru i čini se da se predao sudbini vjerujući da za njega nema više nade.

Ipak se nikad nije moglo znati kako će stvari stajati na kraju, pa se Oakland htio sam pobrinuti da se sve odvija onako kako je on zamislio i želio.

Bili su na putu da Larryja Longa pošalju na vješala. Nije ih posebno smetalo što dosad nisu imali pojma o tome kako da to doista izvedu. Već će im nešto pasti na um, bili su uvjereni.

Nije im padalo na um da bi ovaj put moglo biti drugačije. Iza njih je jedan jahač pažljivo motrio na njih i pazio da ga ne zapaze. Nisu imali pojma da ih netko slijedi.

Pred samim El Pasom odvojili su se prema dogovoru. To je bila ideja Stuffa Canassyja. Njegova gazdu trebali su vidjeti samog, a da Canassyja ne opaze. Oakland će već znati kad nastupa njegovo vrijeme.

Pratilac, onaj mladi kauboj Jerry Bannister kojeg se tako snažno dojmila veliko-

dušnost Larryja Longa koju je pokazao prema njemu, oklijevao je da li da se usredotoči na revolveraša kad je shvatio da se dvojica ispred njega odvajaju. Mladić je bio zaista dobar i to mu se moralo priznati. I sam je to znao, iako zbog toga nije postao sujetan. Utoliko se više uplašio kad se najednom tik pred glavom njegova konja pojavila neka sjenka, neka čvrsta šaka prihvatila uzde njegova konja, a druga mu je ruka zabola cijev revolvera među rebra.

— Samo zastenji pogrešno, mladiću, pa si mrtav — čuo je šapat. Unatoč šaptanju momak je prepoznao taj glas i odahnuo.

— Gospodine Long, čovjek na kojeg morate pripaziti nalazi se preda mnom — odvratio je šapatom. — Bojim se da namjerava vašeg sina Larryja zasuti olovom.

— Tko si ti? — prekinuo ga je starac suho.

— Jerry Bannister, kauboj s ranča Longhorn, ali...

— Nestani — naredio mu je Mordechai ljutito. — Nemoj da te u svojoj blizini vidi itko od Longovih, jasno?

Koliko god je Jerry Bannister bio mlad, tako tvrdoglave starce poznavao je proketo dobro. I njegov je otac bio takav, a i djed također.

Šuteći je okrenuo konja i odjahao. Još je čuo kako stari mrmlja nešto za njim, ali nije mogao razumjeti što.

Zaustavio je konja pred uredom šerifa i sjahao. Ches Brown je izišao i pažljivo zatvorio vrata za sobom. Tek je tada opazio Jerryja.

— Mene trebaš, kauboju?

— pitao je na svoj ležeran način.

— Treba da bolje pripazite na zatvorenike, šerife — odgovorio je Jerry tiho. — Inače bi se moglo dogoditi da u ćeliji nađete samo mrtvog Larryja Longa!

Šerif Brown je sumnjičavo stisnuo oči.

— Nisi li ti jedan od Oaklandovih jahača, mladiću?

— upitao je blago kako to mogu i tvrdi ljudi. — Kakvu to predstavu izvodiš?

— Ja jesam kauboj na ranču Langhorn, šerife — odvratio je Jerry srdito — ali nisam i onakav pasji sin kao što su...

— Dobro, shvatio sam — upao mu je Brown u riječ.

— Ako si zaista zabrinut za Larryja Longa, onda to možeš zaboraviti. Čovjek je na sigurnom, jasno?

— Možda ovdje unutra? — pitao je zajedljivo i pokazao glavom prema uredu.

— Jest, ovdje unutra — hladnokrvno je odgovorio Ches Brown i kimnuo. — Samo se ne upleći, mladiću. Još si premlad da na nekom pogrebu igraš glavnu ulogu. A to je baš ono čega se bojim, budeš li previše gurao nos u te stvari. Dakle...

Jerry je još neko vrijeme

stajao ukočeno, a onda je zabacio glavu kao neki tvrdo-glavi dječak i rekao:

— Što, šerife, ako bi se ustanovilo da ste vi načinili grešku: Ako se to utvrdi, onda ću ja potražiti suca i ispričati mu što se ovdje zapravo dogodilo.

Zatim se drsko okrenuo, prišao svome konju i uzjahao. Nije se više usudio ni pogledati šerifa Browna, inače bi opazio kako se on smješka, a to bi ga možda još jače razjarilo.

Stajski se momak pojavio kad je Jerry već — istimario svoga palomina koji je sad žvakao mješavinu kukuruza i zobi.

— Hej, što se to ovdje zbiva? — upitao je stajski momak kad je ugledao i prepoznao Jerryja i vidio da je konj istimaren. — Hoćeš mi preoteti posao? Ah! Znao sam da si to ti, Jerry — iscijedio je nekako s olakšanjem. — Kako to da si opet u gradu? Ili nisi ni odlazio već si malo izjahao? Oakland će te odmah otpustiti ako te vidi. A to znači da ovdje više nikad nećeš dobiti neki posao. Što je s tobom?

— Sit sam tog ranča — odvratio je Jerry ljutito. — Više je tamo revolveraša velike gubice nego poštenih kaubojja! Meni je u svakom slučaju dosta svega! Sljedećih ću dana nestati i otići u Novi

Meksiko, ili ću jahati dalje sve do Arizone. Tamo treba-ju kauboje, tako se barem govori...

— A što Oakland misli o tome?

— To me ne zanima! — tvrdio je Jerry. — A odričem se i ona dva-tri pišljiva dolara koje još imam kod njega. U osam mjeseci, koliko jašem za Oaklanda, jedva sam nešto potrošio od svoje plaće.

— Samo pripazi da ti netko ne oduzme tvoje bogatstvo ovdje, u El Pasu — upozorio ga je stajski momak, koji nije bio stariji od Jerryja ali je bio trostruko iskusniji od njega. — Prije nego što se i okreneš, već možeš zaraditi čvorugu, a onda je sigurno da ćeš ostati bez centa.

Jerry se kesio:

— Meni se tako nešto ne može dogoditi — bio je siguran.

Potapšao je prijatelja po ramenu i išetao iz staje. Stajski momak je ispružio ruku kao da će ga zadržati, a onda je slegnuo ramenima. Oduvijek je bilo pogrešno sprečavati nekoga u njegovu naumu, pa ga čak sprečavati i da pogriješi. Valjda neće baš Jerryju netko razbiti glavu. Ne bi on bio ni prvi ni posljednji kojem se to dogodilo. U pograničnom gradu, kakav je ovaj, vladali su grubi običaji i navike.

Ipak je njegova zabrinutost bila neosnovana jer je

Jerry Bannister bio vedar i bistar mladić, a za boravka na ranču Longhorn naučio je mnogo.

Pošto se pobrinuo za konja, a stari Long i šerif su mu kazali da se ne mora petljati u stvari drugih ljudi, smatrao je da je učinio sve čime je mogao pomoć i Larryju i Longu.

Ali kad se prisjetio kakav je pasji sin taj revolveraš Stuff Canassy, za kojeg je pouzdano pretpostavljao da je u lovu na Larryjevu glavu, onda ga je obuzimala žestoka želja da poduzme nešto na svoju ruku. Kad je već gotovo odlučio da tako i uradi, opet se prisjetio Longovih pasa i odustao od nauma. On je kod kuće, na maloj farmi, i sam imao nekoliko pasa i odrastao je s tim četveronošcima. Vrlo dobro je znao kako ti krvoločni psi, koji su navikli na borbu s čovjekom jer su bili dresirani na čovjeka, mogu stranca, kojeg osjete na veliku udaljenost, naučiti pameti.

Bili su smrtna opasnost za onoga tko bi ih potcijenio i osjećao se nadmoćniji od njih. Možda zbog te male žličice pameti koju je posjedovao ili zbog koltova kojima je majstorski baratao, možda bi i mogao srediti dva, pa čak i tri takva psa, ali onda bi ga drugi posve sigurno raznijeli.

Osim toga, nije znao gdje da nađe starca. Tamo gdje

ga je prije sreo, starac zacijelo više nije bio.

Nije znao što da radi. Longov je život bio u opasnosti, to je znao pouzdano, a Stuff Canassy bio je na putu da ubije čovjeka kojeg je beskrajno mrzio. Kako će ga ubiti, to je u međuvremenu postalo svejedno. Za razliku od njegove prijašnje motivacije, koja je važila kao nepisмени kodeks časti za ljude brze na revolveru, kad Canassy uopće ne bi došao na pomisao da nekoga ustrijeli s leđa, to je sad i namjeravao učiniti.

Jerry je to uvidio kad je strijelcu vratio oružje. Onda je Canassy sve rekao svojom šutnjom. Čak ni »hvala«. No iz očiju mu se moglo čitati kao iz otvorene knjige.

To ni prilično zelenom momku nije bilo teško: mogao je odmah shvatiti Canassyjeve namjere. Sramota se mogla izbrisati samo smrću toga pasjeg sina.

Mladi je kauboj osjetio potrebu da nekim oštrim pićem barem malo osvježi svoj duh. Stoga je potražio salun u kojem je Canassy dobio svoju lekciju. Jedva se našao kraj tezge kad je ušao novi gost. Bio je to Jerryjev gazda Ray Oakland. Zamišljeno je odmjeravao mladića prije nego što je rekao:

— Jesi li danas slobodan, kauboju?

Pitao je to sasvim blago,

ne mijenjajući boju glasa i ne prijeteci.

Jerry Bannister je odjednom postao ravnodušan, što je u ovim okolnostima moglo postati opasno za njega. Grubo je gledao Oaklandu u oči.

– Uzeo sam slobodan dan – objasnio je hladno. Tako se zapravo i osjećao. A onda, prije nego što je rančer mogao bilo što reći dodao je odlučno: – Zauvijek, gospodine Oakland. Više ne želim raditi za čovjeka kao što ste vi, koji preko revolveraša...

Oakland je bio velik, krupan i težak čovjek i djelovao je nekako tromo zbog svoje snage. Nitko ne bi povjervao da je brži od zvečarke, čak niti Jerry Bannister.

Jerry je otvorio usta kad se rančer odjednom našao pred njim.

Sljedećeg je trenutka mladić ležao bez svijesti na podu nakon jednoga jedinog udarca.

– Naučit ću ja tebe kako gonič krava mora razgovarati sa svojim gospodarom – mrmljao je rančer ljutito.
– Toga ćeš se sjećati do kraja života.

Sagnuo se da podigne Jerryja. Tko zna što bi uradio s onesviještenim mladićem da mu do uha nije dopro odlučan glas:

– Ostavi ga, Oaklande!
– Svi u salunu su poznavali taj glas i nevoljko su se malo povukli. Izgledalo je

kao da se boje. Neki od njih već su se dobro upoznali sa čeličnom šakom tog čovjeka. Oakland je u svakom slučaju nije još osjetio, pa nije ispuštao mladića već se pokušao njime služiti kao štitom prema protivniku. Ipak nije uspio.

– Učini i najmanji pokret, Oaklande, i ova stvar u mojoj ruci će proraditi! – upozorio ga je šerif Brown, koji ga je malo prije pozvao.

Stvar o kojoj je upravo govorio Oakland je znao kako šerif dobro barata s njom. Bilo je od Chesa Browna i brzih revolveraša, ali sigurno nije bilo preciznijih. Ray Oakland je sad postao vrlo oprezan. Pažljivo je plegao Jerryja, koji je još bio u nesvijesti, potrbuške preko tege, a onda se polako okrenuo prema šerifu.

– Na sljedećim izborima ne morate se uopće kandidirati – rekao mu je nametljivo. – Osobno ću povesti računa o tome. Smatrao sam da ste pametniji, Ches Brown, da ste mnogo, mnogo pametniji, ali ljudski je griješiti.

Prošao je kraj šerifa kao da ga uopće nema. Ako je mislio da će mu se šerif maknuti, zaista se prevario. Brown je stajao opušten na svome mjestu i gledao u njega podrugljivo se smiješeći. Nije osjetio ni trunke nesigurnosti u odnosima prema tom čovjeku koji se ponašao

kao da je kralj u ovome gradu i kao da posjeduje svu zemlju i okolicu.

Dakako da je imao utjecaja, to je i Chesu Brownu bilo jasno. Ali jasno mu je bilo i to da taj utjecaj nije ni približno bio tako velik da bi mogao utjecati na odluke pri izboru za šerifa. Sada je Oakland u šerifovim očima vidio nešto, što ga je u posljednjem trenutku spriječilo da ne učini najveću i posljednju glupost u svome životu.

Šerifove oči podsjećale su ga na dvije ledene gromade što svjetlucaju na zimskom suncu.

— Dobro — vi ste još šerif, Browne — rekao je Oakland tako tiho da ga je mogao razumjeti samo šerif. — Još!

Zaobišao je zvjezdonosca i izišao iz saluna. U El Pasu je bilo mnogo takvih lokala u kojima su se kretali samo oni muškarci koji su si mogli priuštiti tako nešto. Ni šerif se u tim otmjenim lokalima baš nije često viđao. Ondje i nije bilo tučnjave. Onamo su zalazila samo otmjena gospoda i oni koji su se takvima smatrali. Razlike u mišljenjima primane su ili mirno ili se o njima odlučivalo revolverima izvan grada. El Paso je u to vrijeme imao tri ili četiri takva mjesta, ali ni u jednom od njih nije Ray Oakland bio neki osobito rado viđen gost. On je, doduše, dolazio rijetko, ali

kad bi se pojavljivao, uvijek je ostavljao pristojnu gomilu novca.

Budući da nije imao neki poseban cilj, ušao je u prvu prostoriju te vrste. Čuvar na vratima ih je za njega širom otvorio. Dakako, i za oba revolveraša, jer za takve su čuvari postajali ljubazni. To se, kao i uvijek, isplatilo.

Kad su se vrata opet zatvorila iz Oaklanda, pogledali su se i nacerili.

— Za ovo se isplati prignuti, zar ne? — upitao je jedan svoga kompanjona i pokazao mu zlatni novac. — Takve usijane glave trebale bi dolaziti barem jednom svakog dana.

— Šteta što ćemo ga uskoro izgubiti — odgovorio je tiho drugi čovjek. — Larry Long je za njega pretvrd orah.

— Jesi li lud? — pitao je ovaj začuđeno. — Larry sjedi u zatvoru i nema nimalo nade da ostane na životu!

— Vidjet ćemo... — odvratio je drugi.

Budući da su pristizali novi gosti, prekinuli su razgovor. Nisu više razmišljali o tome, čak ni onda kad se iza zatvora začulo pet brzih pucnjeva. Iz iskustva su znali da su pucnji ispaljeni iz istog oružja i pogledali su se.

— Gospodin Oakland rješava teškoće na vrlo povoljan način i temeljito — primijetio je jedan od dvojice.

— Kladim se da se više ne

~~mora brinuti zbog Larryja~~ čao opasac i pustio da njego-
~~Londa.~~ va artiljerija jednostavno

— Naprotiv — odgovorio mu je kolega i prihvatio okladu.

Dakako, ostali su na svojim mjestima. Da li će saznati danas ili tek sutra tko je od njih dobio okladu, bilo im je svejedno. Tako se nešto brzo pročuje u El Pasu.

Sad je to išlo nešto brže nego obično. Oba čuvara na vratima saznala su sve za nekoliko minuta. Stigao je, naime, neki čovjek iz tiješne uličice kraj šerifova ureda i Ches Brown ga je držao na nišanu. Taj čovjek bio je Stuff Canassy. Stuff je izgledao jadno. Šerif Brown je prilično grubo postupao s njime. Budući da je Canassy nekoliko sekundi oklijevao da uđe u ured, Brown ga je udario nogom, pa je režeći poput buldoga ušao i sam za njim. Upravo na vrijeme, jer Canassy je već posegao drugom rukom za drugim revolverom, pošto su iz prvog i bili ispaljeni svi meci.

— Pa, poteži već jednom, pseto! — poticao ga je Brown, ali se Canassy sad više nije usuđivao izvući svoj top. — Zašto jednom i ja ne bih mogao pucati u samoobrani kako to radite vi, banditi, što sebe nazivate revolverašima i na to se stalno pozivate.

Ipak je Stuff Canassy šutke stresao glavom, odmaknuo rukom od boka, otkop-

čao opasac i pustio da njego-
va artiljerija jednostavno padne. Uzdao se u svoga gazdu. Po njegovu mišljenju to je bilo jednostavnije nego da se oslanja na svoju brzinu, pogotovo ako se protivnik zove Ches Brown a u ruci ima pripravan revolver.

— Naprijed, ti štakore — potjerao ga je šerif. — U gajbu s tobom!

I to je Canassy prihvatio mirno i ravnodušno.

Ravnodušnosti više nije bilo čim je ušao u zatvor i ugledao veliko klupko starih pokrivača i vreća. Sad je znao da je »ustrijelio« tu hrpu pokrivača a ne Larryja Longa, kako je vjerovao!

Razmišljao je kako to da nikoga nema u tom prokletom zatvoru. Nije vidio ni Larryja Longa, a barem bi on morao biti ovdje.

Šerif Brown ga je ugurao u ćeliju na čijem je ležaju bila ona gomila pokrivača za koju je malo prije mislio da je to usnuli Larry Long.

— To ste vi, lešinari, tako zamislili, ha? — pitao je Brown sumnjičavo i potcjenjivački. — Ugurati mladića u zatvor, a onda ga još radi sigurnosti potajno ustrijeliti kroz prozor ćelije da sudac ne bi slučajno odlučio da je on nedužan. Sad možeš razmišljati koliko ste bili proketo glupi. Prije svega ti, Canassy, jer si se dao zloupotrijebiti i načiniti od sebe takvog magarca. Ili ti je pak

ta genijalna zamisao sama pala na um? Kako rekoh, sada imaš dosta vremena za razmišljanje.

Pažljivo je zatvorio ćeliju i izišao iz zatvora kovaču koji je izrađivao čvrstu rešetku za prozor druge ćelije. Zidar je već bio gotov pa se već mogla staviti i rešetka.

Brown je toga dana uradio ono što vjerojatno nikad ne bi radio. Ne samo što je zaključao vrata prema zatvoru i stavio ključ u džep već je zatvorio i svoj ured. Stražnja vrata zatvora bila su osigurana i moralo bi se provaliti izvana kad bi netko pokušao nasilno osloboditi jedinog zatvorenika iz zatvora.

Šerif je stanovao u jednom od hotela u El Pasu. Stan iznad zatvora i ureda držao je jedan od zamjenika, koji je bio oženjen i imao dvoje djece. Ches Brown je neženja i njemu je bila dovoljna hotelska soba. Taj je stan bio dovoljno velik za zamjenikovu obitelj i za gosta smještenog sada tamo: Larryja Longa.

Nije bio ni zaključan ni svezan. Samo na njegovu riječ da neće pokušati bježati Ches Brown ga je iz zatvora doveo u stan svojega zamjenika, gdje je bila jedna slobodna soba.

Otkako ga je šerif doveo u tu sobicu, ležao je bivši predradnik velikog ranča Leiter-B bezvoljno na krevetu i zu-

rio u strop. U njegovoj je glavi bilo mjesta samo za jednu misao, misao na njegovu jadnu lijepu djevojku koja je na tako grozan način prestala živjeti. Na sebe samoga, ni na ono što predstoji nije ni pomišljao. Bilo mu je sasvim svejedno.

Činilo se da uopće nije čuo pucnjave. Na njegovu se licu ništa nije pokrenulo kad je zamjenik neposredno nakon toga pogledao u sobicu. Bilo je otprilike istog trenutka kad je šerif ugrabio ubojicu iz zasjede.

— Hej, Larry, čini se da je to netko namjerno načinio — rekao je zamjenik prilično glasno. — Šerif ima prokleta dobar nos. Htio bih samo znati kako je shvatio da bi te oni mogli pokušati ustrijeliti?

Larry nije ni pogledao zamjenika. Za njega, čini se, nije postojalo ništa zanimljivije od stropa u sobi. Stalno je zurio u nj, pa se zamjenik povukao, sliježući ramenima.

Upravo na vrijeme da pusti u stan posjetiteljku koja je zakucala na vrata. Zamjenikova žena je s djecom otputovala k svojoj majci na neko vrijeme dok se Larry Long nalazio u stanu.

— Debbie? — začudio se zamjenik zbog posjeta sestre Raya Oaklanda. — Što te doводи k nama, k meni? Nekoć bih bio prokleta sretan, da si... ah, to je prošlost — za-

šutio je jer je gotovo izbrbljao nešto što je trebalo da ostane tajna. — Što želiš? — pitao je grublje.

— Tražim dva čovjeka — odvratila je djevojka hladno. — Najprije šerifa, a onda Larryja Longa. Gdje se nalaze?

— Čini se da si nešto pobrkala — odgovorio je zamjenik. — Kad se ja udaljujem, onda kažem šerifu gdje me može naći, jer je on šef a ne ja. No on se meni još nikad nije javljao. Zar nije dolje u uredu? Tamo je maloprije ispaljeno nekoliko metaka...

Nije se moglo predvidjeti kako se uplašila.

— Pucalo se? Gdje? — procijedila je brzo.

— Oh, straga u zatvoru, čini mi se.

— A ti ovdje tumaraš besposlen?! — snažno se uzbudila, a njemu je polako počelo bivati jasno zašto onda nije imao nikakva izgleda kod nje kad je malo nedostajalo pa da izgubi zdrav razum. — Napokon su ipak uspjeli ukloniti Larryja.

— Zar to netko želi? — pitao je zamjenik još hladnije.

— Zar su Braggovi možda iskopali ratnu sjekiru? To bi bilo vrlo glupo. Chesu Brownu nije važno tko je u pitanju i što on predstavlja ako se taj želi postaviti protiv zakona. Svatko može od njega zaraditi nekoliko dobrih čvoruga.

— Braggovi? — pitala je

Debbie Oakland tresući glavom. — Ja već tjednima nisam vidjela nikoga od tih ljudi, a s Liz sam se jednom srela ovdje u gradu prije mjesec dana. A sad je mrtva...

— Zahvaljujući Larryju Longu — rekao je zamjenik suho.

Na te riječi bljesnule su djevojčine oči.

— Lažeš! I sam vrlo dobro znaš da to nije istina! — napala ga je djevojka. — Larry se nikad ne bi okomio na neku ženu! Ne bi čak ni onda kad bi zaslužila i da je stavi preko koljena. Ja ne znam kako se to dogodilo i tko je ispalió onaj sudbonosni metak, da li je to bila nesreća ili je bilo smišljeno, ali ja znam da nije istina da bi Larry Long mogao biti kriv za smrt te djevojke!

— Zar si toliko sigurna?

Nekoliko sekundi stajala je Debbie Oakland kao ukočena jer te riječi nije izgovorio zamjenik već njezin brat.

Ray Oakland ju je slučajno vidio kad je došla u grad i sjahala pred šerifovim uredom. Pri tome mu, dakako, nije promaklo da je Debbie naišla na zatvorena vrata ureda. Zanimalo ga je što to njegova sestra radi kod šerifa. Slijedio ju je što je tiše mogao. Čuo je sve što je rekla. Zamjenik je sad stajao pred otvorenim vratima svojega stana i mogao je vidjeti samo Debbie na pragu pred

stubama, ali Oaklanda na stubama nije vidio.

Čuo ga je tek kad je postavio pitanje.

Zamjenik je odgurnuo djevojku s vrata i Debbie je odmah shvatila da se mora maknuti što je moguće više kako ne bi ometala zamjenika u akciji. Predobro je poznavala svoga brata! Njega nije mogao zadržati komadić lima u obliku šerifske zvijezde ako bi mu se ovaj, iz bilo kojeg razloga, našao na putu. U tome ga ne bi omela ni prisutnost vlastite sestre. Znala je da je i ona sama u životnoj opasnosti ako dođe do pucnjave.

Za Raya su na zemlji postojale samo dvije važne stvari: s jedne strane ranč, a s druge strane njegovo vlastito zadovoljstvo. Sve drugo bilo je nebitno, čak i njegova sestra, koja ga je već često smetala. I nju bi mogao ukloniti kad bi zatrebalo.

Ona se nije zavaravala u tom pogledu pa je nastojala da ne smeta zamjeniku, ali i da spriječi brata kako ne bi počinio najveću i posljednju glupost u svom životu.

— Ray, ne čini to! — molila je.

Znala je zapravo da je to uzaludno. Rančer je već posegnuo za revolverima. Ovaj puta je nosio dva revolvera, bio je, dakle, na ratnom pohodu.

— Gdje je on? — pitao je rančer i kesio zube kao gla-

dan vuk. — Ispljuni to već jednom, limena zvijezdo! Hoću ga imati, toga pasjeg sina, koji je moju djevojku...!

— Stani, Oaklande, ili ćeš u sebi imati više vrelog olova nego što možeš probaviti — upozorio ga je glas od kojega se ukočio. — Uopće mi to ne bi bilo teško. Dakle, makni prste s gvožđa!

Larryjev otac bio je star, ali to nije nimalo umanjivalo opasnost, što je prijetila od njega. A ovdje su sad bili i njegovi psi. Oakland ih, do duše, nije mogao vidjeti niti čuti, ali oni su bili ovdje. Štoviše, tik uz njega. Od njih se širio vonj krvoločnih zvijeri.

Oakland se polako okrenuo i onda ih je vidio. Stari Long je stajao dolje u uskom predvorju s oba revolvera u rukama. Ispred njega je dahalo nekoliko pasa pripravnih da zaskoče svoju žrtvu čim načini pogrešan korak.

Rančer nije podjednako dobro baratao revolverom s obje ruke, inače bi možda pokušao. Možda bi ubio pse, a možda i gospodara. Možda... Nije bio siguran.

— Pa, dobro — složio se Oakland sliježući ramenima. — Ali možda bi on ipak radije umro od metka nego trzajući se na jednom kraju konopca. A to će ti se dogoditi, Long, to ti jamčim. Nema nade za Larryja Longa... nema nade...

Počeo je silaziti stubama.

Psi su se izmicali pred njim jer ih je gospodar pozvao zviždukom, inače bi se oborili na njega i raznijeli ga.

Oakland se možda nadao da će uspjeti ako ga stari Long pusti dovoljno blizu sebe, onda se uzalud nadao jer se na širom otvorenim vratima pojavio još jedan čovjek: šerif Ches Brown!

S njime se Ray sad nije želio sukobiti. Bio je dovoljno pametan da shvati kakve bi bile posljedice te da uvidi da protiv šerifa nema izgleda ni s koltom ni uz pomoć zakona, koji je ovdje u El Pasu utjelovljivao sâm Ches Brown u gradu i oblasti.

— Samo dobro pripazi na njega — zagundao je rančer kad je stigao do šerifa Browna, koji ga je pustio da prođe.

— To i hoću, Oaklande — čuo se ledenohladni odgovor. — A i na tebe pazim, jasno, kao i na tvog strijelca Stuffa Canassyja. Ako mi se još jednom nađeš na putu, strpat ću te k njemu u istu rupu!

Na Oaklandu se nije moglo opaziti koliko se uplašio kad je saznao da je Stuff Canassy u zatvoru. Izgledalo je samo da se začudio i ništa više.

— Stuff zatvoren? — pitao je tresući glavom. — Pa što to njemu predbacuješ, šerife?

— Pokušaj ubojstva Larry-

ja Longa — odvratio je Brown.

— Kako to? Zar je uspio naći tog psa? Pa u tvom zatvoru taj više ne sjedi. Samo dobro pazi da ti on ne isklizne iz ruku. Ako ga na procesu ne bude, ja ću sucu...

— Nestani! — viknuo je šerif, kojemu je strpljenje bilo pri kraju. — Gubi se, čovječe, ili ću skinuti zvijezdu i srediti te kako je to već odavna netko morao učiniti. Ne znam da li postoji ikakva mogućnost da od tebe postane normalan čovjek... I pripazi se, Oaklande! Nije baš sigurno da za Larryja Longa nema više nikakve nade. U međuvremenu su se pojavili svjedoci koji govore drugačije od tebe.

— Svjedoci? — upitao je Oakland oštro i nasmijsao se potcjenjivački. — Varaš se, čovječe. Osim toga pasjeg sina i Liz, a ona je sad mrtva — nikoga nije bilo. Ne pravi budalu od sebe, šerife!

— Vidjet ćemo tko od sebe pravi budalu — rekao je Brown ravnodušno. — Upravo si i ti...

Oakland je odmah shvatio svoju grešku i već se spremio da je ispravi.

— Znam ja što ti sad misliš — upao je šerifu u riječ.

— Ali Stuff je naišao kad je sve već bilo prošlo. On, dakle, može jedino posvjedočiti da nitko nije bio prisutan. Inače stoji riječ protiv riječi: moja prema riječi jednog

ubojice! A što misliš kome će sudac povjerovati?

Otišao je glasno se smijući. Nitko ga nije u tome sprečavao. Čak niti psi. Starac ih je dozvaao zviždukom i oni su odmah poslušali.

Ches Brown se okrenuo starcu.

– Trebalo je da ostaneš kod kuće – rekao je nevoljko. – Ovdje sa svojim krvo-locima samo smetaš. Ometaš me u radu. Moj je posao da ustanovim istinu, a ti bi to mogao onemogućiti budeš li mi se stalno motao ispred nosa i kvario mi svaki trag koji sam jedva uspio pronaći. Zašto to ne želiš shvatiti?

– Larry je moj sin, šerife – tvrdo je odgovorio starac. – Moj jedini sin, a vi ga hoćete objesiti!

– Slušaj! Ja želim naći ubojicu Liz Bragg i ništa drugo. Ti ćeš me, zaista, na kraju i spriječiti u tome, bojim se, a time tvoj sin zaista gubi svaku nadu.

Long je zurio u njega neko vrijeme šuteći, a onda se okrenuo i nestao s čoporom svojih pasa iza prvog ugla. Dobro je rekao Ches Brown: ta tvrda glava uopće ne misli na to da njemu samome prepusti da dokaže krivnju odnosno nedužnost Larryja Longa. Starac bi sad trebao zajahati svoga Kinga i otići iz El Pasa. Snažni sivac još je stajao preko na drugoj strani ceste ispred nekog salu-

na, i odmarao se oborene glave. Šerif Brown je i pre-dobro poznavao životinju sa žigom tri strijele.

– Ta tvrda glava – pro-gundao je šerif ljutito za se-be.

Nije mu više ostalo vreme-na da se još jednom obja-šnjava s Longom.

Debbie Oakland je silazila stubama i zaustavila se pred njim.

– On je nedužan, Ches – rekla je djevojka tiho. – Po-đimo u tvoj ured. Tamo mo-žemo nesmetano razgovara-ti.

Brown je pogledao lijepu djevojku zamišljeno. Nekoć bi bio sretan da ga je Debbie pozvala i da su mogli biti malo sami, makar samo u njegovu uredu. Da bude iskren, morao je priznati da je i danas sretan zbog toga.

– Pa, hajdemo! – protisnuo je. – Ako tvoj brat...

Debbie je potcjenjivački odmahnula desnom rukom.

– On nije ničega vrijedan – rastumačila je grubo.

Šerif najprije nije ništa odgovorio.

– Ne čini ti se da možda ipak prebrzo donosiš sud o svom bratu? – upitao je. – On je iz već potpuno zapuštenog ranča načinio za nekoliko godina uzoran pogon, veliki ranč Longhorn. Pošteno rečeno, poznajem još samo jednoga jedinoga čovjeka koji bi mogao postići nešto takvo: Larry Long!

— U to sam i ja sigurna — rekla je djevojka uvjerenom. — Ali Larry bi se služio drugačijim metodama nego moj brat, Ches. Ti vidiš samo uspjeh. Ispričat ću ti kako je taj uspjeh postignut. Vjerujem da ćeš onda misliti drugačije.

Pričala je gotovo cijeli sat. Ches Brown je nije prekidao, samo je slušao. Pred njim se stvarala slika pravoga sotonu u čovječjem obliku, momka koji nije znao ni za kave skrupule.

Pošto je Debbie završila, u nadi je pogledala šerifa. No Ches Brown je šutio. Gledao je djevojku zamišljeno, a Debbie je opazila i osjetila ono što misli, gotovo kao neki tjelesni dodir. On je vjerovao da je ona, iz njemu još nepoznatih razloga iz malih mušica načinila slonove. Ili kraće rečeno, da mu je jednostavno lagala.

— Zašto, Debbie? — upitao je nakon duže šutnje.

Odmah ga je razumjela.

— Dopuštatiš da te on zavarava kao što zavarava i druge — rekla je. — Da sam ja na Larryjevom mjestu, Ches, uradila bih sve da pobegnem odavde. Vi mu jednostavno ne ostavljate nikakvu nadu. A ja, budala, vjerovala sam da ispod frizure imaš više razuma od ostalih. Pa dobro...

Ustala je. Brzim skokom našao se Ches Brown između nje i vrata ureda.

— Stani, Debbie — vrlo mirno je rekao. — Bilo bi pogrešno da te pustim da jednostavno odeš. Za to postoje dva dobra razloga: prvo, to bi za tebe moglo biti pogibeljno ako je točno sve to što si mi ispričala o Rayu. Osim toga, više sam nego siguran da bi ti za Larryja Longa uradila sve da ga izvučeš iz kaveza.

Djevojka ga je otvoreno pogledala.

— Pogadaš, Ches — rekla je tiho. — Ray ne bi ni trena oklijevao da me jednostavno ukloni s puta, pa čak i na samu sumnju da sam ti možda nešto ispričala o svim tim gadostima koje je počinio otako je gospodar Longhorna. A za Larryja bih zaista učinila sve da mu vratim slobodu. Za Lizinu smrt on je kriv koliko i ja ili ti.

— Toliko ga voliš? — htio je znati Ches.

Debbie je samo kimnula. Nije mogla govoriti. Da je to i pokušala, ne bi uspjela mnogo toga izreći jer bi brznula u plač.

Šerif Brown je to shvatio iako se to na njemu nije opazalo. Te su ga riječi teško zaboljele. Uvijek je mogao sebe i svoje osjećaje držati pod kontrolom i nitko nije znao koliko mu znači ta lijepa djevojka.

— Pa, ti to moraš sama najbolje znati, Debbie — rekao je ipak sasvim mirno — da ni ja nisam uvjeren da je

Larry kriv. Zar bih ga inače sklonio pred Stuffom Canassyjem, koji ga je pokušao ubiti? Stuff je pucao samo u svežanj pokrivača. Sad i on čuči u rupi u kojoj je...

Ponovo su odjeknuli pucnji iza šerifove kuće. Poput munje Ches Brown se našao na vratima zatvora, otvorio ih i pogledao Stuffa Canassyja, a onda počeo žestoko psovati ne vodeći računa o tome da je Debbie iza njega.

Ona je odrasla među samim muškarcima pa je i navikla na sočno psovanje. Sad je bila znatiželjna zbog čega je šerif, inače uvijek tako miran i pribran, psovao u njezinoj prisutnosti. Na vršcima prstiju je preko Chesova ramena mogla vidjeti Stuffa Canassyja. Debbie je znala i osjetila smrt. Sad je znala da Stuff Canassy više nikad neće reći ni riječi. Doživio je upravo ono što je htio prirediti Larryju Longu. Netko ga je kroz rupu na suprotnom zidu napunio olovom. Ruke su mu bile zgrčene oko rešetki na ćeliji, gdje se pokušao pridržati kad ga je napustila i posljednja snaga.

— To nije prizor za ženu, Debbie — oporo je promrmljao Ches Brown kad je vidio da ona zuri u mrtvaca. Zalupio je vratima. Odveo je djevojku natrag u zatvorski ured i posjeo je na stolac. — Odvest ću te svekrvi mojeg zamjenika — rekao je zaštit-

nički. — Tamo su njegova žena i djeca, a i trojica Lissyne braće,iskusni i čvrsti momci koji znaju kako se u kojoj prilici treba postaviti u životu. Momci su snažni kao medvjedi i sasvim solidno barataju pištoljima. Tebi i Lissy, ona je žena mog zamjenika, teško će se netko moći približiti ili vas napasti dok se ta tri muškarca brinu za vašu sigurnost. Sad su bez posla, pa sam ih privremeno zakleo za pomoćnike šerifa. Ipak, prije...

Vrata ureda su se s treskom otvorila a unutra je nahrupio čovjek koji je izgledao kao da je pijan. Oči su mu jedino odavale da nije, a i crvene mrlje na košulji i na puloveru, koje su se sve više povećavale.

— Jerry Bannister! — povikao je šerif Brown uplašeno. — Mladiću, tko je pucao na tebe?

Slab u koljenima, mladić je stajao tik iza vrata ureda, pomicao je usnama ali nije uspio istisnuti ni glasa.

Šerif Brown je jednim skokom bio kraj njega, podigao ga i položio na kožnati ležaj u uredu. Vidio je da mladića ne bi mogao spasiti ni najbolji liječnik na svijetu. Tamnocrvena mrlja oko srca stalno se povećavala.

Jerry je imao širom otvorene oči i u njima se još mogla nazreti iskrica života.

— Govori mladiću, — poticao ga je šerif promuklim glasom. — Reci tko te je nastrijelio. Ako možeš, reci i zašto. Kaži, momče! Čuješ li me?

Opet je Bannister pomakao usne. Najprije se nije čuo nikakav glas. Onda je najednom progovorio. Sad ga je i Debbie mogla razumjeti iako je bila prilično daleko.

— Bio je to Ray Oakland. On me pogodio... vidio sam kako puca u zatvor, on je ubio Liz Bragg... njegovo tane... Larry... Long... ne...

Više nije bilo potrebno. Jerry Bannister je iscrpio svoju posljednju snagu, Šerif Brown je mladiću sklopio oči i okrenuo se prema Debbie Oakland.

— Čula si? — pitao je promuklo.

Ona je potvrdno kimnula glavom.

— Da li si pripravna, bude li potrebno, položiti zakletvu i pred sucem, Debbie? On je, kako bilo da bilo, tvoj brat — nastavio je.

I sad je djevojka šuteći potvrdila kimanjem.

— Dovest ću čovjeka — rekao je.

Oboje je znalo da to neće biti nimalo lako. Istina je da se Ray Oakland za prljave poslove služio svojom produženom rukom, ali je u svako doba bio pripravan i sam obaviti svaki revolveraški posao.

Više nisu govorili o opasnosti koja je prijetila šerifu ali su je bili svjesni. Znali su da se Ray Oakland pretvorio u divlju zvijer i da se sad može zadržati samo olovom.

VIII

Ches Brown je doveo djevojku u kuću u kojoj su se već nalazili žena i djeca njegova zamjenika. Ženina braća najprije su pustila šerifa, a tek onda njegovu pratnju, pošto su se uvjerali da su to doista ljudi koji mogu onamo ući.

Šerif je odmah izišao, napomenuvši braći da budu još budniji i još nepovjerljiviji, nego dosad. Prije svega moraju paziti na Raya Oaklanda.

A taj Oakland je zaboravio na neke malenkosti, prije svega na Longa i njegove pse. Starac ga je već tražio. Psi su mu pri tome mogli malo pomoći, jer je tragova bilo posvuda po gradu, a to je zbunjivalo životinje. Pustiti životinje da trče i traže u raznim smjerovima bilo bi preopasno za starca.

Čopor se kretao za njim. Ni Larryjevu ocu nije bilo lakše nego šerifu. Obojica su tražila Raya Oaklanda. Starcu sad nije promaklo da je šerif otišao iz grada prema ranču Longhorn.

Oakland se zadovoljno smijuljio. Ches Brown je bio opasan protivnik, opasan je bio i stari Long, ali Oakland

se ipak najviše plašio pasa. Sad mu je postalo jasno da su četveronošci izgubili njegov trag. Mislio je da je došlo njegovo vrijeme i izišao je iz zaklona. U gradu je u međuvremenu postalo sve mirnije. Samo je u još nekoliko saluna bilo nešto gostiju, ali i tamo će se uskoro ugasiti svjetla.

Sve se odvijalo glatko. Ray Oakland je neopažen prišao kući u kojoj se nalazio šerifov ured i stan zamjenika, jer se prema njegovim pretpostavkama ovdje morao nalaziti Larry Long.

Šerif ga nije mogao osloboditi. Za njega bi to bilo previše riskantno.

Nametala mu se pretpostavka da se Larry Long nalazi gore u stanu. Bilo je gotovo smiješno jednostavno ući u kuću. Čak ni vrata nisu bila zaključana.

Unatoč svojoj znatnoj težini, Oakland se uspio gotovo bešumno popeti stubama. Držao je kolt u ruci.

— Nema nade za tebe, Larry Long! — promrmljao je ubojica odlučno.

Sad je stigao pred vrata stana, iza kojih se, kako je pretpostavljao, nalazi Larry Long. Lijevom rukom oprezno je pritisnuo kvaku, ali je odmah shvatio da sad nastaju teškoće. Vrata su bila zaključana.

U predvorju je gorjelo svjetlo. Ako baš mora biti, on

će jednim jedinim udarcem izbiti vrata iz vratnica.

Prije nego što se na to odlučio, pokušao je nešto drugo. Pritisnuo je kvaku, ramenom je pritisnuo okvir vrata i upro svim silama ne štedeći snagu, pokušavajući tako izbiti vrata. Vrata su popustila i odskočila s malim praskom.

Druga su vrata bila još slabija od prvih. Nije ni pogledao da li su zatvorena ili ne već ih je pokušao razbiti nogom.

Već je podigao desnu nogu kad ga je grubo prekinuo glas:

— Skloni oružje, čovječe, ili ću pucati! Čovjek je ispravno protumačio izbijanje vrata.

Ray Oakland je postupio tako kao da će se predati. Polako se okrenuo, ruka s oružjem mu je klonula dok se okretao.

— Lijepo — rekao je ravnodušno zamjenik.

Bez ikakve žurbe podigao je Oakland ruku s koltom, kao da želi predati zamjeniku oružje s drškom prema naprijed. Zamjenik je prihvatio oružje i na to se usredotočio. Bila je to kobna greška.

Oakland nije bio spretan s obje ruke, ali na udaljenosti od dva-tri koraka imao je dobar cilj.

Kad je zamjenik shvatio da je načinio posljednju gre-

šku u svome životu, već je bio mrtav.

Ustrijelivši predstavnika zakona, Ray Oakland je dospio izvan zakona. On to nije jasno shvatio. Dapače, osjećao se na vrhuncu moći, ali je ipak odjednom shvatio u što se uvalio.

— Stani, Oaklande! — naredio mu je čelično hladan glas, od kojeg je, i ne htijući, zadrhtao.

Osjetio je da je tik pred ciljem. Ovdje ili negdje u zatvoru, bio je Larry Long. A sad ga je želio zadržati neki starac. Sad je bio mnogo, mnogo brži nego što bi čovjek povjerovao. Stari Long, koji ga je pozvao, bio je ipak samo starac.

Oakland ga je dva puta pogodio prije nego što je starac uspio iz njegove desnice izbaciti kolt. Oakland je odmah imao u ruci drugi. U tom je trenu starac pao. Oakland se zadovoljno nacerio, ali mu je tada golemi pas skočio za vrat i čvrsto zagrizao. U sljedećem su trenu i ostali psi skočili na njega, na čovjeka koji im je ubio gospodara.

Negdje je vrištala neka žena. Divlji urlik Raya Oaklanda zaglušio je svaki glas. U međuvremenu je ispalio sve preostale metke, ali nije pogodio ni jednog pobješnjelog psa.

Pogodio je čovjeka koji se pojavio iz posljednje sobe.

Kad je počeo padati, samo se sretno osmjehnuo.

— Liz... — rekao je kratko.

Vani se sve utišalo. Ray Oakland je prestao urlati. U njemu je umrla svaka iskra života. U ruci je još grčevito držao kolt. Psi su se povukli i sad su čučali oko mrtvog gospodara. Premda su izgledali sasvim miroljubivo, nitko im se nije usuđivao približiti.

Takvu je sliku našao šerif Ches Brown kad se nekoliko minuta poslije vratio u grad zajedno s novim predradnikom ranča Longhorn, koji mu je rekao da rančer nije kod kuće.

Kad je pošao prema posljednjoj sobi, bilo mu je jasno. Pred njim je ležao mrtvi Larry. Nije mu bilo jasno kako to da se Larry Long smješka u smrti.

X

Debbie je to pokušala razumjeti kad je uz Browna stajala na sahrani obojice Longovih. Iza njih išli su Braggovi, čangrizavi starac, njegova još lijepa žena te sin Ed, koji je još prije nekoliko dana izgledao kao zeleni mladić, a sad je djelovao kao zreo muškarac. Otac mu je preko noći postao sijedi starac. Mortimer Bragg je morao shvatiti i spoznati koliko je potcijenio svoga bivšeg predradnika Larryja Longa, jer ga je na riječ rančera Raya Oaklanda smatrao ubojicom svoje voljene kćeri Liz.

— Kad bih oboje mogao time oživjeti, iskopao bih ih golim rukama! — još je ujutro rekao svojoj ženi. Nije mu odgovorila. No četvrt stoljeća, koliko je provela uz njega, bio joj je toliko privržen da za mnoge stvari ni-

su bile potrebne riječi objašnjenja.

S nešto više ljubavi i razumijevanja sve bi bilo drukčije. govorile su mu njezine oči. Morao je priznati da ona ima pravo. Ako je Liz već morala umrijeti tako mlada, onda je dobrim dijelom on za to bio kriv. Isto tako ni Larry Long nije imao prilike živjeti s djevojkom koju je ljubio.

Mort Bragg još nije znao kako da suspregne taj osjećaj krivnje. Iz dana u dan sve je više propadao. Već odavna se nije više brinuo za ranč i svu je brigu prepustio svom sinu. Ed je pokazao da je dovoljno zreo da podnese tu odgovornost. I ne samo to. Pomagao je i susjedima. Često je bio na ranču Longhorn, koji je sad vodila sama Debbie, a često je sama jahala u brda da pogleda konje na uz-

gajalištu Longovih. Dvojica starijih kauboja brinula su se o životinjama.

Lijepa, još malo divlja Debbie Oakland, bila je mirna, ozbiljna žena.

Pa ipak, kad ju je Ed Bragg nakon nekoliko mjeseci stidljivo i oprezno upitao da li bi željela postati njegova žena, opet se nasmijala.

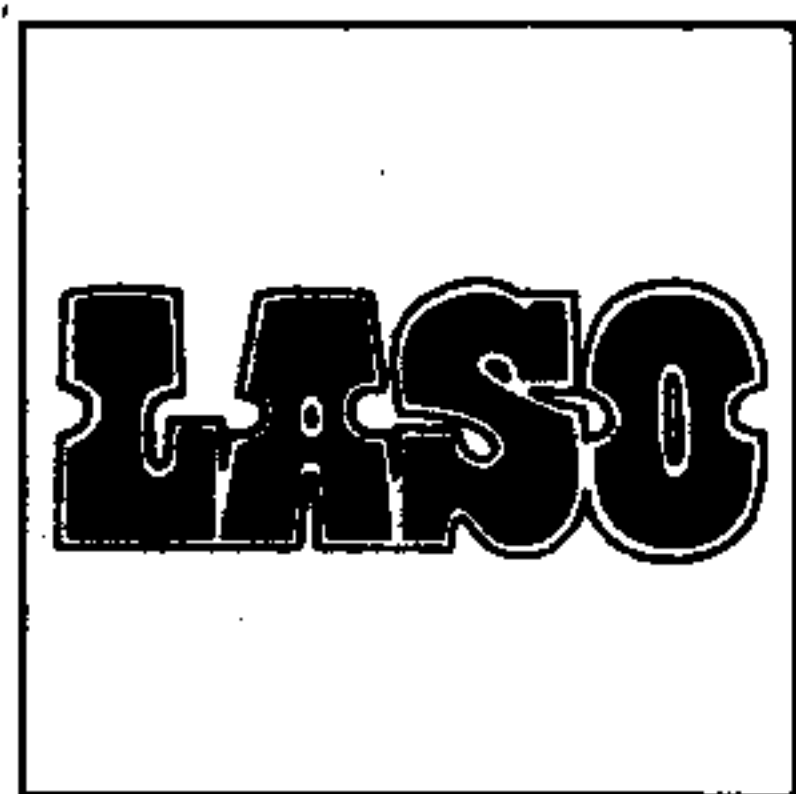
Stari Bragg jedva je dočekao unuka. Bila je to djevojčica. Dali su joj ime Liz. Njegova se žena u toku godina brinula o pola tuceta malih Braggovih, četiri dječaka i dvije djevojčice, s kojima se smijeh opet vratio u kuću, pa čak i kod Debbie.

Larryja Longa nisu zaboravili, kao ni Liz i staroga Longa, koji je uzalud pokušao spasiti sina.

Za Larryja ipak nije bilo nade.

U PRIPREMI:

PAT ANDDERSON IZGUBLJENO BLAGO

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 14.040 d, a za šest mjeseci 7.020 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: NIŠPRO »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-2052 (00027 – LASO) Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 33,00, ASCH 234,00, SFR 27,00, HFL 37,00, SKR 116,00, FF 109,00, US\$ 17,00 (avionom US\$ 20,20), C\$ 24,00 (avionom C\$ 28,30), Australia £ 12,00 (avionom £ 15,00). Uplata na devizni račun 30101-620-16-3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb (za »Laso« izdanje OOUR-a IRO).

Ekonomska propaganda »Vjesnik«, Agencija za marketing Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 300.000 d, C/b stranica 200.000 d. Oslobođeno plaćanja poreza Odlukom Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI. 1973. Rukopisi se ne vraćaju.

SuperStrip

VA

MAXI

Cijena:
600 DIN
kolovoz 1987
Posebni broj

GRU, LUTALICA
ZEUSOFCI
MATE, MALI

Dvije epizode
Alana
Ford:

Neprijatelj prirode broj 1

i
Ekologija

